

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

5. ÉVFOLYAM, 27. SZÁM

ELFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 14, FÉL-
ÉVRE 7.50, NEGYEDÉVRE 4 PENGŐ.

M. KIR. POSTAI CSEKKSZÁMLA: 19108.

ZSIDÓ LAP

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN: CSÜTÖRTÖKÖN

1943 JULIUS 8

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
VII., NAGYATADI SZABÓ-UTCA 39.

TELEFONOK: 221-640 227-172

Jiszgadal...

A fővárosi zsidóság egyik legnépesebb és legtekintélyesebb testülete, a Lipótvárosi Imaház Egyesület e héten tartotta évzáró ülését. Szó esett a felekezet kérdéseiről, megvitatás alá került a hitélet sok problémája. És napirendre került egy kérdés, amely — büszkeséggel állapítjuk meg —, a mi hasábjainkon tünt fel néhány hét előtt és azóta bejárta az ország különböző zsidó testületeit és megmozgatta a zsidó szíveket. Igen, büszkéek vagyunk rá: egy kérdés, melynek mi adtunk hangot, és amelyet mi segítettünk a megvalósuláshoz egyre közelebb. A Lipótvárosi Imaház Egyesület szónokai elmondották, hogy köszönettel és helyesléssel kísérik figyelemmel a mi hasábjainkról azt a mozgalmat, mely a hétköznapiak számára is meg akarja nyitni a zsidó templomot, mely az áhitatnak ki akarja tárni a hétköznapi szűrkeségében is a zsidó oltárok mélabus áhitatait. Az egyik felszólaló elmondotta, hogy mindenképpen helyesnek és megvalósulandónak tartják a Magyar Zsidók Lapjának e kezdeményezését a maguk részéről is és a maguk kerületében is. De nemcsak a Hősök Templomát kell megnyitni a hétköznapi sóvárgó közönsége előtt, hanem a lipótvárosi templom kapuit is fel kellene tárni, hogy ott is felhangozzék a szent ima azoknak az ajkán, kik olyan nagyon egyetértenek ezekben a nehéz időkben. És akik keresik, keresik és kutatják az ő Istenüket a templom csendjében.

Egy másik felszólaló elmondotta egy távoli nagy világváros példáját is. Ott áll egy templom, amelyben szünet és megállás nélkül, csak kadást mond a jámbor és ájtatos közönség. Ez a templom nem zárul be, mert mindig jönnek, egyre jönnek, akik könnyes szemmel a Jiszgadal

„Zsidó szellemiség”

Esztendők óta visszhangzik, szóban és írásban. Szerepel, mint kritika, szerepel, jóformán egész szélső jobboldali sajtónkban, a nyomtatott agitáció erejében: mint vád, szerepel, mint egyszerű minősítés, szerepel, mint egyszerű gyűjtőfogalom és szerepel, mint kulturális, mint közgazdasági, mint társadalmi törekvések stilusegysége. Vajmi sokszor szerepel, mint a közélet és magánélet megnyilvánulásainak markáns ismertetőjegye, — de alig találkozunk vele, mint tiszta definícióval s még kevésbé, mint egy felkapott általánosítás: részletezésével, vagy épp konkrétizálásával. (Ami rossz — az a zsidó szellemiség.) És keresik új alakjaiban és keresik ősi alakjaiban — keresik, mikor pedig nem kellene keresni, mert változatlanul él ősi alakjában, amelyet szíven szűr át évezredek óta, a világ minden nyelvén, a világ minden népe, a Bibliában. Igen, de nem erről van szó, halljuk az ellenvetést — a modern zsidóságról van szó, arról tessék beszélni. Hadd szólaljon meg hát az emberiség egyik legnagyobb bölcselője, akinek buvárlataiban oly klasz-

szikusan találkozunk az ősi „zsidó szellemiség” a mindenkorival — Renan, akit egy évforduló alkalmából anynyit idéztek az elmúlt esztendőben s aki azt hirdeli és azt tanítja, hogy „Izrael szelleme a próféták szelleme s a prófétákban egy ideál ujul meg szakadatlanul, az igazságosság eszménye”.

Magától értetődik, hogy ez igazán nem azt jelenti, hogy minden zsidó ajkán a prófétai tűz és prófétai lélek parázsa lobban fel: magától értetődik, hogy ez nem jelent általánosítást a szépben és nagyszerűben — épp oly hiu általánosítás volna ez, mint az antiszemitizmusé, amely a rosszat egyéni kivételében is azonosítja, a jót pedig még típusában sem. Magától értetődik, hogy nem hozzuk közös nevezőre a tölgyet a gyöngyözű fűszállal: de talán magától értetődik az a tillakozásunk is, hogy közös nevezőre hozzák a gyöngyöt, vagy satnyát vagy talmit akár a csucok értékeivel, akár az átlaggal, vagy tipikussal. Vajjon ki állapítja meg, hogy mi volt az a speciális „zsidó szellemiség”, mondjuk Marczali Henrik életének művében, akiről most

szent dallamát zengik el és küldik fohászatukat az Ur színe elé. Így kellene — mondja az indítványozó — nálunk is olyan templomnak lennie, ahol kitárulhat a lélek és felhangozhat a remegő ajkakon: Jiszgadal, vöjiszgadal, semé rabó...

Igen, meg kell teremteni ezt a szünetnélküli hétköznapi istentiszteletet, hogy ott minjában is legyen, áhitatos közönség is legyen. Igen, mert a mi nagy és tekintélyes hitközségünk szíven viseli a kérdést és úgy, amint a Lipótvárosi Ima-Egyesület ülésén felragyogtak a szemek, felujjongtak a szívek ezeknél a felszólá-

lásoknál, úgy a megvalósulás küszöbére fog érkezni mindenegyes részleteiben ez a nagy, ez a szép kezdeményezés.

Dehát van-e cél, mely a zsidó újságíró tollát jobban lelkesítené, mint ez? Van-e program, amely a zsidó író tollát melegebben jűtené? Templomot, templomot akarunk nyitni, Isten házáat akarunk avatni, szent imákat akarunk a csendes oltár előtt...

A mi lapunknak egyik büszke és Mindenható segítségével keresztül is akarjuk vinni és megvalósítani, Izrael dicsőségére...

oly hivatott ajkak mondták el, hogy nem is kellett asszimilálnia s milyen szenvedélyes magyarság hatotta át felfogását, egész hisztórikus munkásságát. És még mennyi példát idézhetnénk — a példák százait és ezreit, egész korszakok dokumentált egységét, egész irodalom és művészettörténeti fejezeteket — nemcsak atekintetben, hogy milyen analízishatatlan politikai vegyület is az a „zsidó szellemiség“, de atekintetben is, hogy mennyire teljesen harmonikusan egységes az a magyar szellemiséggel és az egyetemes nemzeti közérdekkel. Minden szellemi életben és minden közgazdasági életben akadhatnak fájdalmas, visszás, ellenszenves, utálatos és felháborító jelenségek, anélkül azonban, hogy azok bármiféle „szellemiség“ jegyét viselnék. Ellenkezőleg: elszakadást jelentenek minden szellemiségtől s szemben találnak magukkal minden szellemiséget, természetesen a magyar zsidóságot is.

Zsidó szellemiség... Milyen nemes példái adódnak a magyar zsidóság történetében és a zsidóság világtörténetében a zsidó szellemiség termőértékeinek, nem mint kivételek, de mint szabályok, nem mint romboló, de mint alkotó s nem mint bontó, de mint egyesítő erők.

Néhány tizenharmadik századbeli zsidó írás van előttünk. Az egyik általános erkölcsi, a másik, hogy úgy mondjuk, közgazdasági tanításokat tartalmaz. Az előbbi alázatot hirdet, szerénységet, türelmet, szemérmet és jótékonyt. A másik kereskedelmi tanácsokat hirdet: „ne civődj az emberekkel, bármilyen hitűek; üzletben légy becsületes; ne légy tekintettel arra, hogy ki zsidó és ki nem zsidó; áldás csak a becsületes eljárás van“. Az a mostanság annyit emlegett „zsidó szellemiség“ ilyen hagyományokra pillant vissza és mindenre inkább nevel, mint az anyagi értékek falánk hajszolására. A magyar zsidó szellemiség az élő és leltűnt nemzedékek kiemelkedő képviselőinek s ismeretlenül maradt százazreinek munkájában, álmaiban, vágyaiban, gondolataiban vegyült be a magyar életbe, amelynek légkörében és tradícióiban, örömeiben és bánatában életük eltelt és eltelik és már csak azért is természetes, hogy egyetlen megnyilvánulása sincs, amely bármi tekintetben is a közszellemnek, a közmorálnak, közérzületnek egységébe ütközik. Mindig lehangelő tehát, ha ilyen, vagy olyan rossz tulajdonság, vagy bármiféle kártékony hatás röviden és egyszerűen, mint valami prodomináns „zsidó szellemiség“ jelensége állítják be.

Uj rabbiállások és a kegyeleti istentiszteletek átszervezése a Pesti Izr. Hitközségnél

A Pesti Izr. Hitközség előjárósága az elmúlt héten nagyjelentőségű ülést tartott, amelyen több igen fontos kérdést tárgyalt le. Az ülés legfőképpen olyan kérdésekkel foglalkozott, amelyek a hitvek hitéletének kimélyítése érdekében hoztak nagyhorderejű intézkedéseket. A szertartási ügyosztály, amelynek élén dr. Kertész Adolf előjáró áll, terjesztett elő több javaslatot.

Ezek között a legnagyobb jelentőségű a Rumbach Sebestyén-utcai templom második rabbiállásának kiírása.

Évtizedek óta nem irt ki a Pesti Izr. Hitközség rabbiállásra pályázatot. Most az előjáróság pályázatot hirdetett a Rumbach Sebestyén-utcai második rabbiállásra s ennek az állásnak a betöltésével egyben az elhalálozások folytán csónkává vált rabbiságot is ki óhajtja egészíteni. Ennek megoldása érdekében a pályázat kimondja, hogy előnyben részesülnek olyan rabbik pályázatai, akik speciálisan haláchikus tudományokkal foglalkoznak. Így a Rumbach Sebestyén-utcai második rabbiállás betöltése egyrészt fokozni fogja a Rumbach Sebestyén-utcai templom hagyományos hitéleti tevékenységét, másrészt emeli majd a Pesti Izr. Hitközség rabbiságának tekintélyét.

Még egy rabbiállás rendszeresítésével és betöltésével foglalkozott az előjáróság ülése.

A zsidókórházi rabbiállásra

kinevezte dr. Löwenheim Miksa segéd-rabbist s ezzel gondoskodott arról, hogy a jövőben a Pesti Izr. Hitközség kórházaiban rendszeresített állásu rabbi működjen, akinek munkakörét külön működési szabályzat írja elő, amely részletesen megállapítja mindazt, hogy miképpen láthatja el a betegek lelki gondozását és hogyan biztosíthatja a kórház területén a vallási élet tisztaságát.

Ugyancsak a legutóbbi előjárósági ülés foglalkozott a hitközség templomainak

kegyeleti istentiszteleteivel és a mazkir istentiszteletek rendszerének átszervezésével,

az előjáróság intézményesen fogja rendezni a jövőre nézve, hogy kik és miképpen részesüljenek a kegyeletnek ily különleges megnyilvánulásában.

Nagy horderejű az előjáróság határozatából

a hazkara-megemlékezés átszervezése is.

Ennek a kérdésnek rendezésére dr. Munkácsi Ernő főtitkár a szertartási ügyosztály előadójával, dr. Katona Józseffel együtt hosszabb tervezetet szerkesztett, amely hivatott arra, hogy a hazkara intézményét régi rendeltetésébe visszahelyezze. A hitközség tudatában van annak, hogy a zsidó történelmi alakok életének példája az az erőforrás, amelyből a hit és bizalom fakad az elesettség idején és az új felemelkedéshez vezet. Az

elődök példája mindig nevelő hatásu, amely felnövekvő generációkat telíthet meg a zsidó eszméknek gazdagságával és szépségével. Ezért a hitközség életének igen fontos intézménye a hazkara-megemlékezés. A Pesti Izr. Hitközség alapszabályai is foglalkoznak e kérdésnek rendezésével. Az előjáróság új határozatából most szabályzat készült a hazkara-megemlékezés intézményesítésére.

Gondoskodás történik a mazkirkönyvek átrendezéséről és a mazkiristentiszteleteken a felolvasások módozatainak megállapításáról.

Uj fényt és bensőséges tartalmat kapnak tehát a jövőben a Pesti Izr. Hitközség mazkiristentiszteletei, amikor a rabbi ajkán felhangzik majd az elhunyt nagy-szerű férfiak és nagyasszonyok neve, a történelem száll a levegőben. Történelmi idők megragadó hangulata lesz urrá a lelkeken s amiképpen a középkori memor-könyvekből kiáradó zsidó mártírsors történelmi szemlélete felemelőleg hatott mindig az utódok lelkére, így fog zsidó öntudatosságra és a történelmi tudat büszke viselésére buzdítani a mazkir-könyvekből kicsendülő szót.

Milyen viszonyban áll a fizetéspótlék rendelet az u. n. II. zsidótörvény (1939:IV. t.-c.) intézkedéseivel?

Erről a kérdéstről dr. Berczel Aladár, a kérdés kitünő ismerője a következőket írja az Ujság-ban:

E tekintetben a rendelet kimondja: „A jelen rendelet rendelkezései nem érintik az 1939:IV. t.-c. 17. és 19. §-ának rendelkezését.“ Ezt a megelőző „pótlékoló“ rendelet (a 9070—1941. számú) is ugyanígy monddta ki, ezzel a hozzáadással: „Ehhez képest az 1939:IV. t.-c. 17. és 19. §-ának végrehajtása céljából zsidó alkalmazottnak fizetését, illetőleg jutalékát a rendelet rendelkezéseire tekintet nélkül lehet megállapítani.“ A mostani rendelkezés helyes értelme az, hogy amennyiben valamely vállalatnál a zsidó alkalmazottak illetménybeli arányszáma a rendelet intézkedése folytán a keresztény alkalmazottak terhére az 1939. évi IV. t.-c.-ben tiltott mértékben megváltoznék, úgy a rendelet csak annyiban és illetve oly mértékben alkalmazható a zsidó alkalmazottak javára, amennyiben és amilyen mértékben nem sérti az e tekintetben, az 1939:IV. t.-c.-ben előírt szabályokat.

★

Hir szerint legközelebb megjelenik a nyugdíjas magánalkalmazottak pótlékáról szóló rendelet is, amelyet annak idején részletesen ismertetni fogunk.

Rendeljen gyümölcsöt

és zöldséget postacsomagban. Kényelmes és olcsó beszerzési forrás. Szállítást utánvét mellett pontosan és gyorsan eszközözi Molnár József, Kecskemét, Egressy-utca 4.

Rabbiképzőnk legyen valóban a magyar zsidó tudomány egyeteme

Irta: dr. KOHN ZOLTÁN,
a Pesti Izr. Hitközség tanfelügyelője

Dr. Munkácsi Ernő főtitkárnak a modern magyar zsidó papképzésről írott, messzi perspektivákat nyitó elgondolkodtató cikke már is megszólaltatta felekezeti életünk vezető egyéniségeit. A magyar rabbikar nesztorának Löw Imánuelnek cikke után dr. Boda Ernő, a vezérőlbizottság elnöke és dr. Rosenák Miksa, a vezérőlbizottság elnökhelyettese szóltak hozzá a kérdéshez. Valamennyi hozzászólásból kicsendült a magyar zsidó tudomány főiskolája iránt való őszinte és igaz szeretet érzése.

Dr. Munkácsi Ernő a magyar rabbiképzést történelmi távlatokban szemléli. A múltat és a jövőt véli összekapcsolni abban a „reformban“, amelynek végrehajtását a magyar Rabbiképző Intézet megváltozott jogi helyzetétől függetlenül is szükségesnek tartja. Szerinte főiskolánk mindenképpen elérkezett fejlődésének arra a pontjára, amely egyesesen megkívánja az intézet szervezeti megújítását. Érti súlyát a történelmi időknek és mérlegeli azokat az igényeket, amelyek a holnap zsidó történelméből fakadnak. Szinte elébe akar menni a magyar zsidó jövődönnek; föl akar készülni reá. És valóban, hol is lehetne jobban és helyesebben elkezdni a zsidó jövő építést, mint a rabbiképzés terén: a magyar zsidóság eljövendő tanítóinál, vezetőinél.

A RABBI MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÖRE

A mostani háborus esztendők már mintegy előrevetítették körvonalait a papi hivatás belső, társadalmi reformjának. A rabbi ma már, nem úgy, mint hajdanán, csak a szószéken és az iskolán keresztül érintkezik hiveivel, hanem mintegy leszállyva a katedráról, a mindennapi élet területén vette fel velük a kapcsolatot. Ezt az átalakulást a magyar zsidó élet megváltozott szociális helyzete tette szükségessé. Ma a rabbi a hitközségekben a szociális munka első irányítója és vezetője. A rabbi munkája praktikus sikra toldott át. De gyakorlatibbá vált a papi hivatás egyéb vonatkozásban: a hitoktatás területén is. A jó zsidó pap saját iniciatívájából ráeszmélt arra, amire a többi felekezet papjai már több évtizeddel ezelőtt ráébredtek, hogy a hívők lelki életének ápolása nem merülhet ki az iskolai hitoktatás munkájában. A mai fiatal rabbinemzedék komoly és számottevő tagjai szerte az országban, ma már az ifjúság nevelő munkája terén merőben új és az eddigi hagyományoktól eltérő, egészen közvetlen utakon járnak. Maguk köré gyűjtik a zsidó fiatal-ságot és kettős irányban hatnak reá: negatív és pozitív irányban és közvetlen módon az ifjúsággal mintegy együttélve, együtt lélegezve vele óvják a kisértésektől, de ugyanakkor zsidó szellemmel te-

litett nevelő munkával megszeretik velük zsidóságunk értelmét kiejező ket-lős eszményünket: Istenünket és törté-nelmünket. Ez a munka az iskolai hit-oktatás szűkre szabott keretein túl kü-lönböző zsidó társadalmi munkaközös-ségekben: bibliai-, vallásos körökben programszerűen folyik. Azt hisszük, nem vagyunk szerénytelenek, ha azt mondjuk, hogy ennek a lelkeszi mun-kának a pesti hitoktatás mutatott ered-ményes, jó példát.

A MODERN RABBIKÉPZÉS MEGUJÍTÁSRA ÉRETT

Mindezt pedig azért mondtuk el, mert közismert tényekkel akartuk alá-támasztani azt a véleményt, hogy a mo-dern rabbiképzés az általános társa-dalmi és szellemi szükségleteknek me-gfelelően valóban megújításra érett. A rabbiképzés a legmagasabbfoku pedagó-giai nevelő munka. És nincs még egy tudomány, amely annyira kifejezője volna a kor szellemi igényeinek, mint a pedagógia. Talán éppen azért, mert a nevelés tulajdonképpen mindig világ-nézetre való nevelés. Ezt a feladatot pe-dig korszerű eszközökkel lehet csak jól megoldani. Innen van az, hogy a peda-gógia, ha jól akarja végezni munkáját, nem merevedhetik meg, rugalmasnak kell lennie, alkalmazkodnia kell mód-szerűen a testvértudományok: a lélek-tannak eredményeihez. Mivel pedig rabbiképzőnk elsősorban pedagógusokat nevel, megfelelő teret kell biztosítani tantervében a pedagógiának és a rokon-tudományoknak. A messzi múltban ta-lán nem érezték át annyira a nevelő-munka jelentőségét, de újabban már egyre inkább tért hódított főiskolánkon az a felfogás, amely a pedagógiai kikép-zésre veti a fősúlyt. A múltban a papi ideált egyedül a szónoki készség szűle-tett adottsága határozta meg. Az újabb papi eszményben azonban mindinkább előtérbe nyomulnak a gyakorlati, belső missziós munkát végző, a könyvek el-vont világából mintegy kilépő, harcos, dolgos, fáradhatatlanul hiveiért és az ifjúságért áldozó élet igazán papi jel-lemvonásai. Nem egy esetben volt példa a múltban arra, hogy igen jeles és min-den szempontból értékes pályázó a rabbi állás betöltésénél háttérbe szorult ke-vésbé jelentős és értékes riválisával szemben csak azért, mert minden egyéb-bel megáldotta Isten, csak szónoki kés-zséggel nem.

ÚJ TANSZAKOKRA IS SZÜKSÉG VAN

Mindez azonban nem érintheti a rabbiképzés tudományos színvonalát. A tudomány természeténél fogva konzervatív. A tudós társulatok és akadémiák mind a hagyomány tiszteletében végzik munkájukat. Tehát Rabbiképzőnk sem

szakíthat ősi tradícióival. De ezt senki sem kívánja. A rabbinikus tudományok terén ugyanazt, vagy talán még többet kell nyújtani az ifjúságnak, mint eddig. De ezenfelül a kor követelte egyéb tudományszerű és gyakorlati igényeknek megfelelően, a szükséges óvatosság mellett, új tanszakokat is be kell iktatni a Rabbiképző tantervébe. A dr. Munkácsi Ernő főtitkár által javasolt tárgyakra annál is inkább szükség van, mert hiszen a modern, művelt zsidó papnak kell megtestesítenie a művelt zsidó ember-ideált. A speciális teológiai műveltség egymagában nem elegendő. A zsidó pap ennek birtokában még igen egyoldalu. A modern zsidó papnak enciklopédikusan uralnia kell az újabb zsidó tudományokat is, amelyek szerves részei ma már az általános műveltségnek. A zsidó pap tekintélyre művelt hívei között csak akkor tehet szert, ha saját személyében szemlélteti a hitnek és tudásnak eleven összhangját. Mivel pedig a Tudományegyetemen zsidó szemszögből nem tárgyalják sem a hitoktatás pedagógiáját és a gyakorlati lelkeszkedést, sem a szociológiát és statisztikát, sem a művészettörténetet és zenetörténetet, sem a közjogot és anyakönyvi jogot, ésszerű tehát foglalkoznunk azzal, hogy ezeket a tudomány-szakokat a tulterhelés veszélye nélkül miképpen lehetne Rabbiképzőnk tantervébe, mint elengedhetetlenül fontos studiumokat beiktatni.

A TUDÓSKÉPZÉS — NEM ÖNCÉL

A tudósképzés eddig sem volt öncélú feladata Rabbiképzőnknek és ezután sem lehet az. Tudóssá csak az lesz, akinek erre sajátos hajlama és veleszületett készsége van. Ahogy a múltban, bizonyára a jövőben is, Rabbiképzőnk ki fogja termelni azokat a jeles értékeket, akik hírnevet szereznek majd főisko-lánknak országhatárainkon innen és túl. A nem szoros értelemben vett teoló-giai tárgyak előadására természetesen arra hivatott komoly szakemberek hi-vandók meg. Hogy milyen címmel és ranggal kerülnek Rabbiképzőnk katedrá-jára, talán nem döntő jelentőségű kér-dés, bár nem lehetetlen, hogy a főiskolai jellegét éppen ezek a címek dokumen-tálnák kifelé méltóképpen. Az érdeklődő laikus hallgatóságnak az előadásokon való részvétele a nem szoros értelemben vett teológiai tárgyakra korlátozható. Annyi azonban bizonyos, hogy részvéte-lük az intézetnek és a zsidó tudomány-nak is kitűnő propaganda-eszköze lesz. A Rabbiképző így közvetlenül bekap-csolódhatik a magyar zsidó szellemi és társadalmi életbe.

A dr. Munkácsi Ernő főtitkár elgon-dolkodtató cikke nyomán megindult ter-vezetések bizonyára megfelelő vissz-hangra találnak Rabbiképzőnk mai, ugy-szólván csupa fiatal, modern papból álló tanári karában is. Ezt annál inkább hi-hetjük, mivel az elmúlt esztendőkből már sok kezdeményezés történt a föl-vetett tervek szellemében. Dr. Löwinger Sámuel megbízott igazgatóval és dr. Sze-mere Samu tanügyi főtanácsos, tanító-képzőintézeti igazgatóval egyetemben jó-magam is közreműködtem Rabbiképzőnk-

ben öt esztendő óta évről-évre megismétlődő Gyakorlati és Pedagógiai Továbbképző Tanfolyam megszervezésében. Itt az elméleti tárgyak előadásán túl tisztára gyakorlati pedagógiára is sor került, amennyiben a Rabbiképző hallgató-sága számára bemutató tanításokat is rendeztünk a fővárosi és hitközségi iskolák tanulóival. Mindez csak alátámasztja azt a hitünket, hogy Rabbiképzőnk jelenlegi tanári testülete is átérzi a papképzés kérdéseivel kapcsolatosan fölmerülő újításoknak szükségességét. Hiszen ezt már öt évvel ezelőtt, mindenkit megelőzve, fölismerte. A mai tanári testület fiataloságánál és a kor szellemét megértő lelki rugalmasságánál fogva elhivatott arra, hogy a megszentelt hagyományokban gyökerezetten dr. Munkácsi Ernő elgondolása szerint közreműködjek abban a hatalmas koncepciójú és a magyar zsidóság történetét bizonyára sorsdöntően befolyásoló munkában, amely által Rabbiképzőnk valóban a magyar zsidó tudomány főiskolájává, egyetemévé válhatik.

NEVELŐ MUNKA AZ INTERNÁTUSBAN

De nem hallgathatjuk el azt a meggyőződésünket, hogy az elméleti kiképzésen felül a modern zsidó papképzés a Rabbiképző sajátos nevelő munkáján áll, vagy bukik. Ennek a nevelő munkának a Rabbiképző internátusában kell folynia. Itt kell fölkészülnie a zsidó papnövendőknek átértzett, szent hivatására. Itt kell magába szivnia azt a mély vallásos hit-től áthatott levegőt, amely egy életen át irányítani fogja. Az internátus fegyelmező légkörének nemcsak komoly tudományos munkára kell készítenie az ifjút, aki áldozatos életpályájára készül, hanem ezenfelül erkölcsi lényét is ki kell művelnie. A zsidó erkölcsiség igazságban és becsületben kifejeződő eszményével itt kell azonosulnia a zsidó papjelöltnek. Szigorú diszciplína, rend, fegyelem, testi-lelki tisztaság és őszinte, konzervatív gyakorlatlalt párosult eszmei vallásosság mint állandó ünnepi érzések ragyogjanak a Rabbiképző internátusának levegőjében. Az, aki innen kikerül, testi-lelki magatartásával egyformán igaz ember, előkelő, művelt ur legyen. Tudjuk, hogy ez anyagi kérdés és adja Isten, hogy csak anyagi kérdés legyen. A Rabbiképző kifogástalanul felszerelt, megfelelő irányítás mellett működő internátusához a szükséges fedezetet a magyar zsidóságnak elő kell teremtenie és bizunk abban, hogy elő is fogja teremteni.

Az internátus nevelő munkáját ki kell egészítenie a mindenki számára egyformán kötelező egy-két évi segédlelkészgyakorlatnak. Az így utnak indított és nemcsak tudományosan, hanem érzelmi szinten is kellőképpen felkészült fiatal zsidó pap Isten és az intézet dicsőségét fogja hirdetni.

Munkácsi Ernővel valljuk, hogy a magyar zsidóság jövője dőlhet el a papképzésen. Meggondolásainkat az a vágy hevíti, hogy a magyar zsidóságnak olyan papjai legyenek, akikre méltán illelnek rá a hagyományos irodalomnak a rabbit dicsőítő jelzői: „szent lámpás“, „erős kalapács“, „tápláló“, „patrónus“ és a magyar zsidó közösségben.

A munkaszolgálatosok felruházásáról, a családvédelemről és az intenzívebb hitéletéről tárgyalt a Lipótvárosi Templomegyesület közgyűlése

Vasárnap délelőtt tartotta nagy érdeklődés mellett XXXVII. rendes közgyűlését a Lipótvárosi Imaház Egyesület a Csáky-utca 3. szám alatti tanácsteremben. A Pesti Izraelita Hitközséget dr. Földes István, dr. Kahan Nissan és dr. Rosenák Miksa előljárók, a Hadviseltek Bizottságát dr. Fábian Béla előljáró, a pesti rabbiságot dr. Groszmann Zsigmond és dr. Hevesi Ferenc, a Pesti Chevra Kadisát Lunzer Pál és Steiner Marcell elnökhelyettesek, Fürst György, Schwartz Sándor és dr. Schäfer Zsigmond előljárók, valamint dr. Endrei S. Henrik igazgató képviselték. Megjelent dr. Dési Géza v. országgyűlési képviselő és Nagy Andor v. fővárosi bizottsági tag is.

Dr. Burger Dénes elnök, a Kóráhról szóló heti szidrára hivatkozva, az egyenlenség átkáról és az egyetértés áldásáról beszélt, rámutatva arra, hogy a teljes egyetértésnek köszönhető a pesti zsidóság szép vallásos és karitatív munkája.

Dr. Dési Géza napirend előtt a Kormányzó Ur Öfömméltósága 75. születésnapjáról emlékezett meg, amely örömmünnepe volt a nemzet minden fiának. Minden magyar az Ő országlásának köszönheti az elszakított területek jórészének visszaszerzését.

Dr. Berkovits József rabbi-titkár előterjesztette az évi jelentést, amely azzal kezdődik, hogy az egyesület egész működését az Istenhez, vallásához és hazához való hűségnek a szelleme hatotta át.

Dr. Groszmann Zsigmond, mint a pesti rabbiság elnöke, elismerését fejezte ki az egyesület vezetőségének, amely komoly munkát végzett a vallásosság terjesztése és a karitatív tevékenység területén.

Dr. Hevesi Ferenc rabbi arról beszélt, hogy a zsidó felekezeti életben mindenütt azokat az áldozatos férfiakat kell előtérbe helyezni, akik nem azért fáradoznak, hogy kapjanak valamit, hanem azért dolgoznak, hogy Istennek tetsző munkát végezzenek és embertársaikon segítsenek.

Dr. Geyer Albert a zárszámadásokat mutatta be. Ginczler Hermann a Solaus Szeudausz-összejövetelekről számolt be.

Ezután dr. Rosenák Miksa előljáró a körzeti munka fontosságát hangsúlyozta, rámutatva arra, hogy a körzetek tevékenységének milyen nagy része volt a régebben tapasztalt hitéleti indolencia megszüntetésében. A körzetek segítségével sikerült sok helyen a rabbik és a hívek között közvetlen kapcsolatokat teremteni. Megemlékezett Stern Sándorról, az egyesület néhai agilis elnökéről és dr. Hoffer Árminről, a Csáky-utcai templom elhunyt tudós papjáról. Köszöntötte dr. Hevesi Ferencet, aki alapvető filozófiai munkával ajándékozta meg a magyar zsidó közönséget.

Dr. Fábian Béla előljáró megköszönte az egyesület vezetőinek, hogy eddig is felkarolták a munkaszolgálatosok ügyét. Hitéleti szempontból sem lehet közömbös, hogy a bevonult munkaszolgálatosok érzik-e a magyar zsidóság szívét. De családvédelem is a legjobb, ha megvédjük kellő ruházat és felszerelés megadásával a bevonult családfelek egészségét.

— A munkaszolgálatosoknak érezniük kell — mondotta —, hogy mögöttük áll az egész közösség, amely nem tűrheti, hogy közülük egyetlenegy is rongyos ruhában teljesítse a honvédelmi feladatát! Munkánkban ez a része a zsidó tömegek áldozatkészsége következtében majdnem teljes sikerrel járt. Most a munka másik része következik: azt sem tűrhetjük, hogy a munkaszolgálatosok családjai nyomorogjanak. 8—10.000 családvédő jelentkezésével és megszervezésével szakíthatunk az eddigi könyöradományok méltatlan rendszerével és bebizonyíthatjuk az utókor előtt is, hogy a történelmi időkben történelmileg tudunk viselkedni.

Dr. Jordán Lajos azt fejtette, hogy — mint A Magyar Zsidók Lapjában olvasta — a Hősök Templomát napközben is megnyitották az áhitatra szomjas közönség előtt. Javasolta, hogy a Csáky-utcai templom szintén legyen hozzáférhető egész nap a hitélet megerősítésre vágyakozó emberek számára.

Dr. Kahan Nissan előljáró az ifjúság valódi neveléséről beszélt és méltatta azokat a szép eredményeket, amelyek segítségével a gyerekek útján a szülőket is vissza lehet vezetni a zsidósághoz. Az ifjúság fokozottabb megszervezését kívánta.

Ezután az egyesület közgyűlése jóváhagyta az évi jelentést, a zárszámadást és a költségvetési előirányzatot, majd — dr. Győri Emil javaslatára — megejtette a tisztújításokat. Végül dr. Burger Dénes elnök felhatalmazást kért a közgyűléstől, hogy az egyesület — a tagok körében lefolytatandó gyűjtésen kívül — saját pénztárából havi nagyobb összeggel járulhasson a munkaszolgálatosok hozzátartozói érdekében indított családvédelmi akcióhoz.

A közgyűlés tagjai lelkesen fogadták az egyesület vezetőségének példaadó javaslatát és ezzel a Lipótvárosi Imaház Egyesület beállt a családvédelmi akció pionírjai közé.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A Pesti Izr. Hitközség előljárósága pályázatot hirdet

a Rumbach Sebestyén-utcai templomban betöltendő rabbi állásra. Ezt az állást olyan okleveles rabbi ural fogjuk betölteni, aki e templomunk hagyományainak megfelelő szellemben tud működni és a haláchában különös jártassága van. Előnyben részesülnek azok, akik irányítu tudományos munkásságot is fejtettek ki. A képesítésről, eddigi működéséről, tudományos munkásságáról kellően felszerelt pályázati kérvények

f. évi július 31-ig a Pesti Izr. Hitközség előljáróságánál nyújtandók be. (Budapest, VII., Sip-u, 12. I. 21.)

Budapest, 1943 július havában.

A Pesti Izr. Hitközség előljárósága.

Szőnyegek javítását

a legtökéletesebben végzi EHRENFELD GÉZÁNE, Budapest VI., Izabella-utca 67. Telefon: 311-408.

Glosszák a hétről

"Egyik szélsőjobboldali lap" „Zsidóság és zsidókérdés” címmel cikksorozatot közölt legutóbb, „A zsidóság fajélettana” és „Mit kell tudnunk a zsidókérdésről fajpolitikai szempontból” című alcímekkel. Mi ezekkel a cikkekkel nem foglalkozunk, csupán egy mondatát idézzük ide.

Miután a cikk megállapítja, hogy „a zsidóság népi és faji alapelemét abban a sivatagi kóbor, beduin rabló néptörzsben találjuk meg, mely támadásaival sokat zaklatta a szomszédos magaskulturájú népeket”: — elmondja, hogy sikertelen próbálkozások után Egyiptomban telepednek meg.

„Izrael fiainak parazita kizsákmányoló szándékait és törekvéseit a gazdánép hamar felismerte és a zsidóknek sürgősen távoznunk kellett.”

Évszázadok és évezredek szakadatlan sorában szállt nemzedékről-nemzedékre és kulturáról-kultúra a világ minden nyelvén a Biblia örök történelmi tanítása, amely a történetírást és főleg az egyiptológia újabb eredményeiben nemhogy elhomályosulna, de még új és új dokumentumokban emelkedik minden korszak fölé. Mindenki tudja, hogy a zsidók rabszolgák

voltak Egyiptom földjén és a vallástörténetnek — és emberiségtörténetnek — legszebb és legmegrendítőbb fejezetei közé tartozik, mint szállt le Mózes a rabszolgáknak szenvedéssel telt világába s mint vezette ki Isten Izraelt a szolgaság földjéről. Ha most valaki az említett cikknek imént idézett mondatát olvassa — egy világtörténelmet dörzsöl ki ámuló szeméből, hisz az nem kevesebbet jelentene, mint valami olyan elképzelést, hogy a zsidók, modern frazeológiával szólva, „nagyhasu nagykapitalista” szörnyekként vigadtak és kegyetlenkedtek Egyiptomban, pazarul élve világukat, míg ugyanakkor a Ramszesek vérének és szívének ragasztékából épültek a roppant gulák és piramisok. Nem azért idéztük azt a mondatot, hogy polemizáljunk e történet szemlélettel. Mert távol áll tőlünk minden polémikus szándék — hisz nem képzelhető nagyobb szerénységtelenség, mint bármilyen írói toldatosságával is megvédeni olyan megszentelt történelmi igazságokat, amelyeket a Biblia tanít... évezredek óta és mérhetetlen idők számára.

★

A pályázatok között, amik időnként megjelennek A Magyar Zsidók Lapjában,

ujdonságként hat az a legújabb felhívás, amely magyar, vagy külföldi zsidó író, tudós, művész, vagy közéleti férfiú életrajzával akarja megajándékozni a magyar zsidó irodalmat. A Pesti Izr. Hitközség, amelynek figyelmé mindenre kiterjed, ezzel a pályázattal kétségtelenül kettős célt kíván elérni: Az egyik az, hogy hivatalos tollak örökítsék meg a zsidóság szempontjából értékes egyéniségek életét, akik az irodalom, a tudomány, a művészet, vagy a felekezeti közélet terén vették be nevüket örök időkre a zsidóság történetébe. A másik pedig az, hogy ilyen egyéniségek munkásságáról alkotott portrék kerüljenek példaadás gyanánt a magyar zsidó ifjúság elé. Mindkét cél nemes s ha ezáltal még foglalkoztatáshoz is jutnak zsidóvallású írók paragon heverő tollai, kétségtelen, hogy a hitközségi elgondolás szervesen kapcsolódik be abba a szociális tevékenységbe, amely évekkel ezelőtt ugyaninnen indult ki, hogy könnyeket töröljön le és sebeket tapasszon be...

Kellemesen üdülhet

a Svábhegy déli lejtőjén, a KRAUSZ-féle örökös PENSZIÓBAN. (59-es villamos végállomás.) XII. KÁZMÉR-UT 6. Tel.: 165-319.

A Svábhegyi Noémi Pensióban

elsőrendű ellátás (diétás konyha). Folyóvíz szobák. Telefon: 36-52-53. Cédrus-utca 5/b.

BERURIA, a zsidó asszonyok bölcse

Az elmúlt héten e helyen kegyelettel emlékeztünk meg a zsinagóga nagy vértanujáról, rabbi Chanináról, kinek most tellett be évfordulója. Megigértük, hogy még egy kegyeletos pillantást vetünk a nagy vértanu leányára, Beruria asszonyra is, aki ugyancsak a zsidó történelem egyik csodálatos nagyja volt.

Zsidó asszonyok bölcse volt ő. Szavai és tettei halhatatlanok...

Beruria asszony a II. évszázadnak volt kimagasló jelensége. Édesapja és édesanyja mártírhalt szenvedtek, hitük áldozatai lettek. Beruria asszony férje rabbi Méir volt, a nagy tanító és magyarázó — kinek neve örökre áldassék és dicsősége Izrael minden tanházában ott hon van... Rabbi Méir vigaszt és tanítást kapott feleségétől, mert olyan nagy volt a híre és neve Izrael mesterei között, hogy rabbi Jochanan azt tanította róla, hogy sok száz tanítást is megtanult mestereitől egy nap. Beruria bölcs volt, jó és áldottszívű. És csak egy ilyen asszony tehetette azt, hogy férjét is megleckéztette és jobbra tanította.

Mert mikor rabbi Méir már sokat szenvedett gonosz szomszédaitól és haragjában szinte kívánta mielőbbi bünhődésüket, akkor Beruria asszony kioktatta:

— Ne a bünösöknek bünhődését kívánd, jó uram. Hanem kívánd azt, hogy a bünök szünjenek meg! A gonoszság javulásáért imádkozz, ne a gonoszok pusztulásáért.

A bölcs asszony e fenséges tanítása meggyőzte a férjét...

★

És ismernetek kell azt a megrázó történetet is, amikor Beruria asszony bölcsesége és jósága férjét a szerencsétlenség pillanatában is megmentette és megvigasztalta.

Igy történt:

★

Szombat volt és rabbi Méir tanított az ő tanházában, amikor otthonában rettenetes csapás sújtott le rá. Két gyönyörű fia, két daliás gyermeke hirtelen szerencsétlenség áldozata lett, mind a kettő elpusztult.

Beruria asszony ott állott a két halott mellett, befedte megtört szemeiket, aztán lefektette őket ágyukba és várta, várta vissza hűséges férjét a tanházból...

★

A mester megjött. Előbb fiai után érdeklődött. Mert nem látta őket sehol az előadásokon.

Beruria asszony ránézett az urára és aztán halkan azt mondta neki:

— Uram, tanítóm, egy kérdést akarok neked feltenni.

— Mondd el, Beruria.

És Beruria elkezdte.

— Majd ha vége lesz a szombatnak, elmondok neked és akkor adj nekem választ, mester.

És szombat távozó alkonyatával Beruria asszony a nagy, a nemes, a bölcs. föltette a kérdést férjéhez:

— Rabbi, döntést kérek tőled. Nemrég egy nagy kincset kaptam valakitől, hogy vigyázzak rá. És most visszakéri tőlem a kincset, ó mester, amit reám bízott. Mondd: köteles vagyok-e visszaadni?

Rabbi Méir csendesesen mondta:

— A kincs nem a tied, azt vissza kell adnod. Annak akitől kaptad...!

Beruria kézenfogta a férjét és bevezette a hálókamrába, ahol két gyönyörű fia holtan feküdt. És a mester felsikoltott:

— Jaj nekem! Jaj nekem! Fiaim! Én apátok voltam, de ti olyan bölcsök voltatok, hogy tanultam tőletek. Jaj nekem, jaj nekem!

Beruria ott állott zokogva, aztán halkan azt mondta férjének:

— Oh, mester, te mondtad, te magad mondtad, hogy vissza kell adnunk azt, ami nem a miénk. Isten adta őket, Isten vette el, Legyen áldott az Ő neve. Most visszakövetelte tőlünk a kincset, amit Ő bízott ránk, de ami nem volt a miénk, hanem az Istené...

Rabbi Méir halkan és elcsendesedve ismételtette:

— Ő adta és Ő vette el... Igazat mondtál, Beruria...

★

Olyan nagy neve és híre volt ennek a bölcs asszonynak, hogy a mesterek följegyezték: ő is részt vett a vitákon a tanházban. Rabbi Tarfon és rabbi Jósua a Talmud nagy mesterei emelték ki élelmét és nagyszerű döntéseit.

Neve és alakja évszázadokig foglalkoztatta a zsidó irodalom és a zsidó tradícióit. Sokan voltak azon a nézetben, hogy neve a római Valéria névvel is rokon; de sokan jegyezték fel azt is róla, hogy úgy mint szülei, ő is a vértanúk sorsára jutott azokban a nehéz századokban...

Beruriáról, a bölcsről, a jóról s a neméről emlékezzünk meg most kegyelettel és áldjuk mi is a nevét és emlékét...

A vidék és az „OMZSA“

Közel 900 vidéki hitközséget tart nyilván az OMZSA; 900 hitközségnek gyűjti adatait, ismeri kötelezettségeit és teljesítményeit, tartja számon szociális és kulturális életét. Kongresszusi, orthodox és statusquo hitközségek testvéri közösségben, békés egymásmellettiességben főnöknek itt össze a magyar zsidó vidék impozáns hálózatává. Tekintélyes munka, ha pusztán a statisztikai evidenciára szorítkoznék is, értékes adaléktár a magyar zsidóság korunkbeli életének megirandó történetéhez.

De a kapcsolat az OMZSA és a vidék között nemcsak ez a nyugalmi, megállapító, statikus állapot: erős, mozgalmas, dinamikus vonatkozások is szövődnek a nagy központi szervezet és a kisebb-nagyobb hitközségek közt. Élénk levelezés szálai futnak oda és vissza és ennél is elevenebben kapcsolódik egybe vidéki hitközségeink élte az OMZSA-val az országot járó OMZSA-delegátusok munkája révén.

Mi szükség erre a szüntelen mozgásra: utazásra, írásra, szónoklásra, ülésekre és tárgyalásokra, az élő és írott szó, közvetlen és közvetett érintkezés latbavetésére?

Vajon az OMZSA hivatása: az országos segítség anyagi fedezetének megteremtése, nem vált még annyira köztudattá, hogy minden közbelépés és közrehatás nélkül, spontán, mindenki és mindenütt, egyén és hitközség megtenné, amit tenni kell, Istennel és emberrel szemben való kötelességét? Kell-e ez a nagy dinamizmus, kell-e ez az állandó sürgősforgás?

— Nem egyszer — valóban — panaszok hangzanak el, amelyeknek forrása ez a meggondolás. Panaszok — nagyritkán — hitközségek részéről, melyek folyamatosan igazolják felelősségtudatukat és panaszok — túlnyomórészt — olyan közösségek részéről, amelyek még nem ébredtek a nagy szolidaritás végzetdiktálta parancsszavára.

De — bocsássuk előre — amennyire ritkul az ilyértelmű panasz, annyira szaporodnak azok a teljesítmények, amelyek a vidék mind élénkebb, megértőbb, áldozatosabb bekapcsolódását dokumentálják abba az országos munkába, melyet az OMZSA neve foglal egységbe. A vidéki hitközségek közgyűlései ragyogó megnyilatkozásai az áldozatosság szellemének, az egyetemes felelősségi tudat hatalmas erősödésének, a szolidaritás mind bensőségeiből élményének.

Az OMZSA-delegátusok jelentései lenyűgöző jelenetekről számolnak be. Ezekből a jelenetekből megkapó egyéni megnyilvánulások domborodnak ki: a szegény özvegy, aki apró keresetből, a

munkás, aki kerges keze munkája szűkössé gyümölcséből, a kisdíák, aki filléres zsebpénzéből ajánl fel, vagy ró le — a szegény ember izgatott örömeivel — pengőt-fillért. Vagy a nem kevésbé megfogó kép: amikor az elzárkózó, a kerges szívű, a közismert „elérhetetlen“ a nagy nyilvános manifesztáció, a szavak és érvek, a felforró és összeölelkező érzelmek kohójában megolvad és soha nem tapasztalt áldozattal tagadja meg önmagát. De az egyéni képnél lenyűgözőbb, megragadóbb az összkép: a hitközségek ellentétei, a mai élet zürzavarában fájdalmasan kiütözö élet és szögek elsimulnak és tömör érzelmi egység kisugárzása világítja meg az OMZSA-gondolat nagy építő, teremtő, emberformáló erejét.

Az OMZSA középponti szemszögéből tekintve, valósággal a verseny képe és benyomása bontakozik ki a hitközségek és felekezeti árnyalatok közt. Ez az öntudatlan nemes verseny odamutat, hogy joggal várható a vidék összességének jelentékeny előretörése az országos áldozat mérlegében — ha csak a főváros áldozó zsidósága nem ellensúlyozza ezt ismét mindenkorai példamutató erő kifejtésével.

A vidék OMZSA-grafikonja évről-évre emelkedik. Amennyire részes ebben zsidó testvéreink és közösségeink feladat- és kötelességfelismerésének egyre fokozódó izmosodása, amelyet korunk életének és a zsidóság megpróbáltatásának pörölycsapásai munkálnak ki rideg kélhetetlenséggel,

annyira részes a gyönyörű fejlődésben az OMZSA pihenést nem ismerő szervező, agitáló, meggyőző munkája. Mert bármennyire erős és erősödik is mindenütt a szociális közösségi kötelezettség tudata: óhatatlan, hogy sokhelyütt, a hitközségekre nehezedő helyi terhek és feladatok nyomása alatt, az a vélemény ne kapjon lábra, hogy e helyi, súlyos feladatok teljesítésével minden megtörtént, ami a közösségtől várható.

Hadd mutassunk rá a — legutóbb — a lapokon között — gyönyörű chaszid példázatra a gólyáról, amelynek héber neve „szeretettel teljeset“ jelent, mert szereti övéit — és mégis a tilalmas, tisztátalan madarak közé sorolják. Miért? A Jehudi, akit megkérdezték, így felelt: „Mert csupán az övéit szereti.“

Minden egyénnek és minden közösségnek megvannak a maga egyéni, helyi gondjai, bajai, kötelezettségei, amelyeket teljesítenie kell. De bármilymértvű teljesítés sem felmentés azok alól a kötelezettségek alól, amelyek az egyetemes-séggel szemben fennállnak. Isten meg-sabta emberi parancsul. Ez az a tér,

ahol a megértetésnek, meggyőzésnek, a gondolat érzéssé és élménnyé munkálásának még hatalmas hivatása van. Ez az a tér, ahol az utazó OMZSA-delegátus, a nap-nap után kiszálló levélrajpionírmunkát végez.

És még mennyi egyéb feladat vár az OMZSA-gondolat utazóira! Amit az OMZSA egyéntől és hitközségtől vár, az végső fokon rideg szám, egy összeg, amelyet papírra vetnek és amelynek testté válását kívánják. De ez a számösszeg nem rideg irodák bürokratizmusában születik meg, hanem az eleven étellel való eleven kapcsolatban. Kapcsolatban a hitközségi vezetőkkel és kapcsolatban minden egyes hitközségi taggal, minden egyes testvérrel. Az OMZSA nemcsak a maga „érdekeit“ tartja szem előtt, nemcsak azt, amire a feladatok nagy komplexuma teljesítésére szükség van: hanem azt is, mire képes a fél, akivel fordul, legyen az egyén vagy hitközség.

Az OMZSA-delegátus nemcsak az áldozatok emelésében lát hivatást: gyakran a hivatalos igény emberi leszállításában — ha annak jogos-ságáról és szükségéről szemtanúi meggyőződést szerzett. És ha sok támaszpontot nyújt a terhek aránylagos megosztására a rendelkezésre álló számadat a 900 hitközségről: a számok összevetése hideg matematika, a számok, amelyek mögött élet van, csak ez élet egyéni ismeretében szólalnak meg és válnak összehasonlíthatóvá.

A delegátusok embertől emberhez és hitközségtől hitközséghez vezető útja találja csak meg a számok és adatok közti összemérhetőség eleven kulcsát. Az ő munkájuk egyedüli biztosítéka annak, hogy az OMZSA mindenütt csak annyit kér és vár, amennyi a helyi viszonyoknak és teherbírásnak országos aránylagosságának megfelel.

Az OMZSA-feladat megoldásában a vidéknek vállalnia kell a megillető súlyos részt. A példák egyre inkább azt mutatják, hogy a vidék hivatása magaslatán áll. Nincs ok kételkedni abban, hogy vidék és főváros, vállalt teher-viseléssel, az 1943. év hatalmas OMZSA-penzumát is derekasan elvégzik és ezzel megállnak a jövő ítélőszéke előtt.

Pályázati hirdetmény

A Marosvásárhelyi statusquo-ante Izr. Hitközség pályázatot hirdet együttes oktatású polgári iskolájában betöltendő

HIT- ÉS HÉBER NYELV HELYETTES TANÁRI ÁLLÁSRA.

Pályázhatnak rabbiszemináriumot végzett rabbik. Kellően felszerelt pályázatok 1943 július 15-ig az iskolaszék címére (Iskolautca 22) küldendő.

MATTEINE CIÁNOZ

VI., Király-l. 16. Telefon. 227-632

Néhány nappal 80-ik születésnapja után meghalt Lenkei Henrik

Mult hét szerdáján a pesti hitközség közgyűlési termében ünnepelte meg az OMIKE Kulturtanácsa Lenkei Henrik nyolcvanadik születésnapját. A költő már nem vehetett részt a tiszteletére rendezett manifesztáción, mert huszonnégy órával azelőtt ágyának dőlt... És most, egy héttel az ünnepelés után, e hét szerdáján már utolsó útjára kísérték Lenkei Henriket, a paliárka-koru nagy lírikust.

Ki volt Lenkei Henrik? Beszéljen helyettünk, magyar zsidók helyett, akiket elfogultsággal szeretnek vádolni, Pintér Jenő, a reprezentatív irodalomtörténész, aki Századunk magyar irodalma című poszthumusz kötetében így jellemezte Lenkei Henriket: „Vallásos érzéstől áthatott lírikus és bölcselő szellemű drámaíró. Nemesak bibliai témában, hanem számos más költeményében is ott van a Szentírás hangulata, a hagyományokhoz hű zsidó lélek sok benső vallomása. A világtörténelem vezéregyéniségeiről számos költeményt írt. Lelekcsen dicsőítette azokat a kiváló férfiakat, akik valómi nemes eszmét képviseltek az emberiség történetében. Drámaival két akadémiai pályadíjat nyert.”

voltak többek között dr. Dubroviczky Henrik pécsi esperes, ny. kat. tábori ezredes-lelkész, a Pesti Izr. Hitközség részéről dr. Dési Géza v. orsz. képviselő és dr. Csergő Hugó főjegyző, aki egyben az OMIKE Kulturtanácsát is képviselte, mint annak elnökhelyettese, a Budai Izr. Hitközség részéről dr. Bene Sándor előjáró és Sós Endre th. főjegyző, az IMIT képviselőjében Wertheimer Adolf elnök és dr. Balassa József professzor; a Szinpadi Szerzők Egyesületének megbízásából dr. Mohácsi Jenő. Megjelentek még a temetésen: dr. Somogyi Kálmán, a Bolyai reálgyminázium ny. igazgatója, dr. Wallenstein Zoltán, pécsi főrabbi, dr. Rubinyi Mózes igazgató, Ribáry Leó, dr. Szilágyi Géza és mások. A gyászoló család padseraiban az elhunyt felesége, leánya, veje, testvérei és sógora foglaltak helyett.

A gyászkar éneke és Abrahámsóhn Manó főkantor gyászszóltára után dr. Groszmann Zsigmond, a Pesti Rabbiság elnöke vett búcsút Lenkei Henriktől.

Nines okunk sirni — mondotta többek között —, hiszen maradandó alkotások maradtak közöttünk a nagy halott után. Az a feladatunk, hogy felmérjük azokat az értékeket, amelyeket Isten kegyelméből kaptunk. Mert a Mindenható Isten kegyelme adta őt nekünk... A Biblia a művészet úgy jellemezte, hogy „Istennek szellemével volt élve”. Lenkei Henrik költészetéből ez az

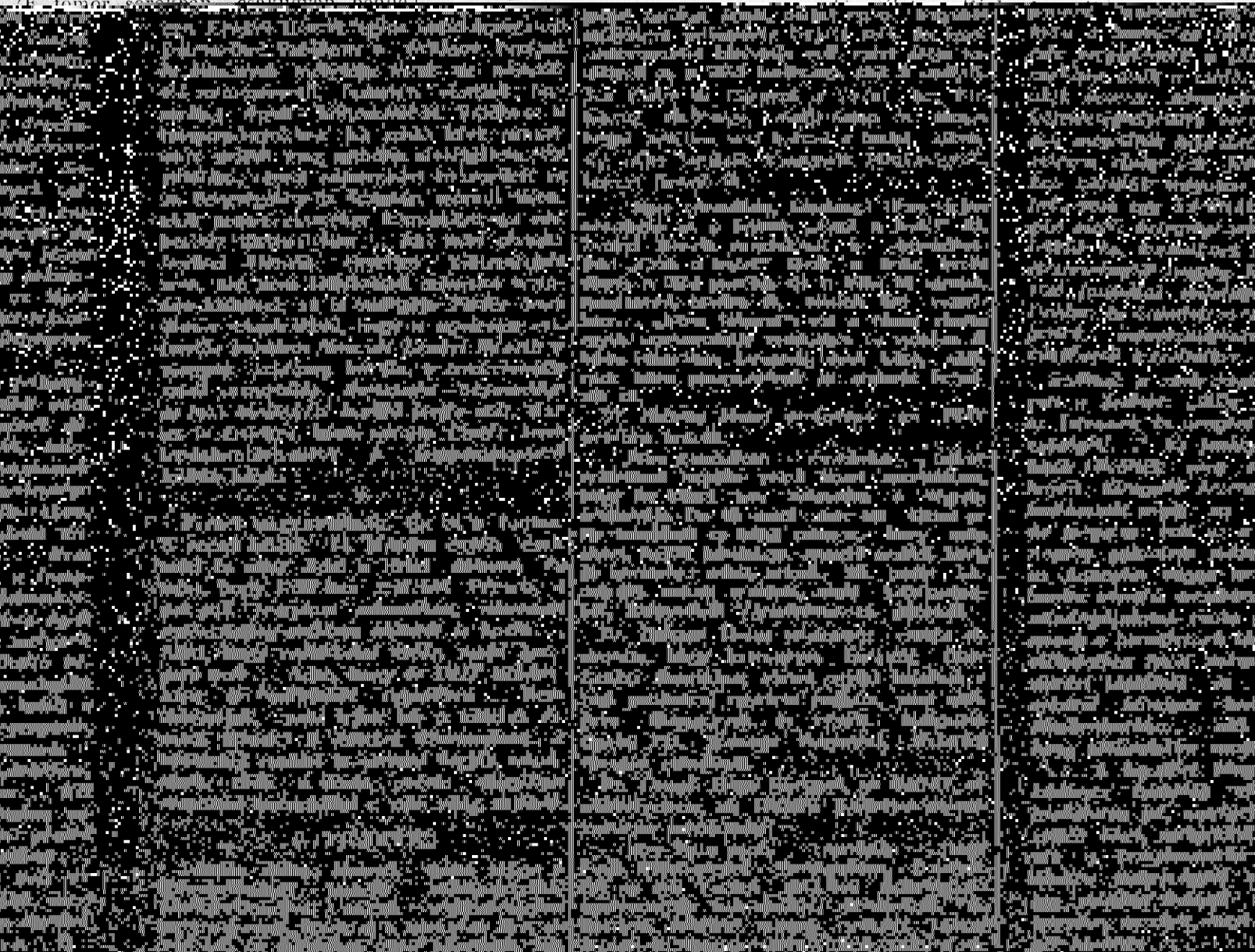
vatalnál a gyász és a kegyelet hódolatába olvadnak. Ennek a hódolatnak maradandóságát pedig egy immár befejezett élet irodalmi alkotásai pecsételik meg... Megállapíthatjuk róla, hogy korának hivatott költője volt s a ferencjózsefi boldog kor-szahnak épp oly hű kifejezője a maga magyarságában, mint a most ránk nehezedő évek keserűségének büszke tolmácsolója a maga meg nem félemlíthető humanitásában... Köszönjük életedet, Lenkei Henrik! Fakadjon emlékedből áldás és békeség a magyar nemzetre és benne a magyar zsidóságra, melyet hű tolladdal hűségesen szolgáltál.

— Dr. Mohácsi Jenő a Magyar Szinpadi Szerzők Egyesülete nevében vett búcsút Lenkei Henriktől:

— Egy régi mondás azt tanítja: „Senkit halála előtt boldognak ne tarts!” Így kezdődik „Leáldozás” című szép verses tragédiád, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia 1911-ben pályadíjjal jutalmazott. Most már boldognak tarthatunk, atyai barátunk, Lenkei Henrik egy annyi szép sikerben, de lelket edző esztendőidokban is gazdag, hosszú élet után. Abban a hitben, hogy szellemeddel még gyakran fogunk találkozni, búcsuzunk most tőled kedves szerzőtársunk, szeretett atyai barátunk, Lenkei Henriktől!

Ezután a gyászolók nagy részvétele mellett a sírhoz vitték Lenkei Henrik tetemeit és ott áadták az anyaföldnek...

A templomba vezetett legelső útjuk azoknak a munkászol-

Még két „summa cum laude“

Nemrégiben beszámoltunk A Magyar Zsidók Lapja hasábjain arról, hogy Neumann György rabbiszemináriumi növendék kitüntetéssel, „summa cum laude“ tette le doktori szigorlatát. Most újabb két kitüntetéses doktori szigorlatról adhatunk hírt: Morgenstern Benő és Szekeres Péter rabbiszemináriumi növendékek is „summa cum laude“ vizsgáztak a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti fakultásán.

Morgenstern Benő sémi filológiából, perzsa nyelvből és szociológiából doktorált. A vizsgáztató bizottság elnöke dr. Szekfű Gyula dékán, tagjai pedig dr. Aistleitner József pápai prelátus, dr. Pröhle Vilmos és dr. Dékány István egyetemi tanárok voltak, akiknek egybehangzó ítélete alapján Morgenstern Benő kitüntetést kapott.

A negyedéves rabbinövendék pesti fiatalember, aki érettségit is a szemináriumban tett. Az elmúlt évben ösztöndíjra méltatták szemináriumi professzorai. Doktori disszertációjának ez a címe: „A Tószafot grammatikai és nyelvészeti elemei“. Olyan nyelvészeti témát dolgozott fel e munkájában, amellyel azelőtt senki sem foglalkozott.

A másik kitüntetéssel doktorált rabbinövendék: Szekeres Péter, aki filozófiából, pszichológiából és szociológiából vizsgázott. A „summa cum laude“ képesítést olyan bizottságtól kapta, amelynek elnöke dr. Szekfű Gyula dékán, tagjai pedig dr. báró Brandenstein Béla és dr. Dékány István egyetemi tanárok voltak.

Disszertációját „A halhatatlan lélek“-ről írta, feldolgozva a lélek halhatatlanságának metafizikai, ontológiai és etikai bizonyítékait. Tanulmányát „A keleti hőmezőkön elesett hőseink szellemének!“ ajánlotta. E disszertációt dr. Kornis Gyula egyetemi tanár kapta bírálatra, aki ugyancsak kitünő minősítést adott.

A negyedéves szemináriumi növendék, aki érettségit is ugyancsak a szemináriumban tett, tavaly a Pázmány Péter Tudományegyetem katolikus teológiai fakultásának filozófiai pályázatán nyert díszelőkelő elismerést, tavaly előtt pedig a szeminárium egyik pályázatán kapott elismerést.

Pályázat

A szabadkai kong. izr. hitközség elöljárósága keres ideiglenes minőségben kántormetszőt, akinek kellemes hangja van. Az állás minél előbb elfoglalandó. Az alkalmaztatás addig tart, amíg a hitközség állandóan alkalmazott kántormetszője munkaszolgálaton van. Fizetés megállapodás szerint. Akik az állást elhlyezni óhajtják, pályázatukat a szükséges okmányokkal és eddig rövid curriculum vitaejükkal felszerelve haladéktalanul küldjék be a szabadkai izraelita hitközség címére (VII. Batthyány-utca 13. sz.).

Vidéki hitközségek nyaraltatják a Fiuárvaház rászoruló növendékeit

Nehéz helyzetbe került az idei nyár elején a Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Fiuárvaháza, amelynek tahi-i nyaralótelepét, mint zsidó mezőgazdasági ingatlant, átengedésre kötelezték. Így tehát a Fiuárvaház elvesztette azt a tizenegyholdas, megfelelő épületekkel felszerelt üdülőtelepet, amelyen nyaranta az árvaház növendékeit elhelyezték és amelynek gyümölcsei szinte egész évre biztosították a növendékek szükségletét. A tahi-i ingatlan majdnem ötven esztendő óta áll a Fiuárvaház rendelkezésére és

épületeiben e közel félszázad alatt több mint ötezer árvagyerek talált kellemes, nyári elhelyezést.

A Fiuárvaház elöljárósága és igazgatósága, hogy az árvák nyári elhelyezését biztosítsa, nemrégiben felhívással fordult az ország összes hitközségeihez, kérve, hogy vállalják el több vagy kevesebb árvagyerek nyaraltatását. Ugyanakkor az árvaház elöljárói baráti köreiket is igénybevérték a gyermekek elhelyezése érdekében.

Most már megállapíthatjuk, hogy

az akció teljes sikerrel járt és egyetlen olyan árvaházi növendék sem fogja nélkülözni a nyári üdülést és pihenést, aki erre valóban rászorul.

Az ország egyes hitközségei valóságban versenyt rendeztek az árvák elhelyezése terén.

Szolnok 10, Baja 8, Gyöngyös 7, Dunapataj 6, Siklós 6, Dunaföldvár 5, Kiskunhalas 4, Csáktornya 4, Tata 4, Mohács 3, Mindszent 3, Sopron 3, Várpalota 3, Székesfehérvár, Püspökladány, Tiszaföldvár, Pápa, Dombóvár, Ráckeve, Bicske, továbbá egyéb hitközségek egyenként 1–2 árvafin nyaraltatását vállalták magukra. Az eddigi jelentések szerint: a Fiuárvaház kihelyezett növendékei többnyire olyan zsidó családokhoz kerültek, amelyek nemcsak megfelelő ételmezésben és üdülésben részesítik a gyerekeket, hanem sok helyen ki is ruházták őket.

Dr. Roboz Ottó igazgató már látogatást tett több kihelyezett növendéknél és mindenütt a legkedvezőbbeket tapasztalta. A Fiuárvaház igazgatója a következőket mondotta A Magyar Zsidók Lapja munkatársának:

— Hála Istennek, teljes sikerrel járt az az akciónk, amely a vidéki hitközségek támogatásával igyekezett növendékeinket a nyári hónapokra elhelyezni. A vidék megértette kérés szavunkat. Ebben természetesen nagy része volt annak, hogy A Magyar

Zsidók Lapja mellénk állott... Az eredményért köszönet illeti a Fiuárvaház lelkes elöljáróit is, akik ismerőseiket mozgósították a gyerekek érdekében.

Az ő közbelépésük eredményeképpen például egyik budapesti támogatónk öt gyermek nyaraltatását vállalta a Zugligetben.

— A Fiuárvaház egyébként most azzal a feladattal van elfoglalva, hogy helyet szorítson — ha kell, létszámfölött is — a munkaszolgálatosok árváinak. Igyekezni fogunk ezt a feladatot is megoldani.

Itt említjük meg, hogy a Leányárvaháznak és a Pártfogó Irodának is sok zsidó gyerek megfelelő nyaraltatását sikerült keresztülvinnie. Így például a Pártfogó Iroda segítségével 17 gyerek kapott nyári ellátást és üdülési lehetőséget Kiskunfélegyházán.

— AZ ISTENTISZTELETEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN. A Pesti Izr. Hitközség templomaiban pénteken este (Dohány-, Rumbach, fiu- és leányárvaház) 7.30, a többiekben 8, szombaton reggel 7, délelőtt (Rumbach, Páva, Zuglói) 9, a többiben 10 órakor, szombaton délután (Rumbach) 6, (Nagyfuvaros) 7, (Hősök, fiu- és leányárvaház) 7.15, (Csáky, Aréna, Bethlen, Zuglói) 7.30, Páva 8, szombaton este mindenütt 9.20 órakor kezdődnek az istentiszteletek. Hétköznap reggel 7, este 8 óra az istentiszteletek kezdete. — A budai templomokban pénteken este 8, (a főtemplomban 7), szombaton reggel 7, délelőtt 10, délután 3.15 ifjúsági, este 9.20 órakor kezdődnek az istentiszteletek. Hétköznap reggel a főtemplomban és Ujlakon 7 (hétfőn és csütörtökön 6.45), Lágymányoson 6.45, este 7.30 óra az istentiszteletek kezdete.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS.

Pályázatot hirdetünk

olyan magyar vagy külföldi zsidó író, tudós, művész vagy közéleti férfiú életrajzának megírására,

akinek pályafutása alkalmas arra, hogy a zsidó ifjúság körében ideál legyen, a zsidó közösségi élet megszeretésére és annak áldozatos szolgálására példát mutasson. A mű terjedelme legfeljebb 120 gépelt oldal lehet. Kitűzünk első és másodosztályú pályadíjakat: és pedig

elsőosztályú pályadíjból két 400.— pengőst;

ezzel a pályadíjjal az első kiadásra a munka szerzői joga is átszáll a hitközségre;

másodosztályú pályadíjakból két 250.— pengőst hirdetünk:

és ennél is a hitközség megszerzi magának a szerzői jogot; ha azonban egy évig nem adná ki a munkát, a szerzői jog visszaszáll a szerzőre.

A pályázat jelíges és határideje: 1943. szeptember 30.

A pályaműveket a Pesti Izr. Hitközség kulturális-társadalmi ügyosztályánál (VII., Sip-utca 12., III. 41.) kell beadni.

A Pesti Izr. Hitközség elöljárósága.

Nyugalma lesz,

ha FISCHER ÉS WEISS vegyészmérnökkel tájékoztat. Király-utca 89. Telefon: 228 430.

A Dr. BÁRDOS S. ÉS FIA RT. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői szomorú szívvel jelentik, hogy éveken át cégvezetője, a hűséges munkatárs és jó kolléga

Faragó Andor úr

július 5-én, hosszú szenvedés után elhunyt. A Megboldogult cégünknek támasza volt és halála nagy veszteséget jelent számunkra. Temetése július 7-én, szerdán volt a rákoskeresztúri temetőben.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

FREGOLAN

FÜRDŐKÁDPASZTA

HÓFEHÉRRE TISZTIT — NEM KARCOI

VIDÉKI ÉLET

NAGYVÁRAD

zsidó életéről és intézményeiről irt cikkünk, melyben ugyyszólván csupán felsorolásra szorítkoztunk, szinte szétvetette beszámolóink szűkre szabott kereteit. Monumentális templomok egész sora, három gimnázium, kórház, nőegylet, pártfogó iroda, árvaházak, népkonyhák, napközi otthonok felemelő képén kívül mégis beleszorult szűkre szabott cikkünk keretei közé is egy nagy tanulság. Tanulság, mely arra tanít, hogy fővárosvidék, ortodoxia-neológia között nincs ellentét, mihelyt egy közösséget és annak tagjait áthatja az igazi zsidó érzés, kötelességtudat. Nagyvárad, mely szerényen bele is akar kapcsolódni az országos intézményekbe, a zsidó kötelességtudat parancsszavára megteremti mindazokat az intézményeket, amelyeket a szükség megkíván, ennek érdekében a legnagyobb áldozatoktól sem riad vissza, ez a kötelességtudat áthatja az egyes tagokat is, akik példátmutató áldozatkészségnek adják bizonyosságát. A testvéri szellem összehozta a felekezet különböző árnyalatait, amelyek a szociális segítség frontján megteremtették a legszebb egyetértést.

És ugyanakkor, amikor a helyi intézmények tekintetében példát mutathat Nagyvárad a vidék zsidóságának, a legmagasabb mértékben részt vesz az országos segítő akciókban is. Nem nézi, hogy a felsőkabátot vagy érmelegítőt, bekecsket vagy mellényt, amelyet a munkaszolgálatosok részére juttatott, nagyváradai származású hittestvér fogja-e viselni, hogy a tányér levest, amelynek költségeihez hozzájárult, a Kárpátján, vagy Biharban fogják-e elfogyasztani. Nem lokalizálja az emberszeretet érzését, nem arányosítja a szívjódságot, nem szabja a kötelességteljesítést feltételekhez, nem gyűjt ahelyett, hogy adna, nem szervez ahelyett, hogy áldozna, nem jellebbez ahelyett, hogy kötelességet teljesítene.

Nagyváradról „Holnap” néven indult el a magyar irodalom megújulása. Nagyvárad azóta sem vette le tekintetét a Holnapról és tudja, hogy a Holnapnak nemcsak előzménye, de előfeltétele is a Ma, mert ha nem teljesítjük feladatunkat napjainkkal szemben, nem várhatunk boldogabb jövőndőt...

DEVECSER

A devecseri OMZSA és MIPI június 21-én tartott gyűlésén dr. Deutsch Gábor főrabbi, helyi ügyvezető kegyelettel emlékezett meg Ribáry Gézáról, akinek arcképét ez alkalomból helyezték el a gyűlésteremben, majd Nagy Zoltánnak nyújtotta át ünnepélyes keretek között az OMZSA által példaadó szociális tevékenységéért adományozott emlékérmét, végül beszámolót adott a felállítandó nyári napközi otthonról, melynek felügyeletére Meisels Sándornét kérték fel.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

A Hódmezővásárhelyi Izr. Hitközség legutóbb megtartott közgyűlésén meleg ünnepélyben részesítette főrabbiját, dr. Silberstein Adolfot, abból az alkalomból, hogy a „Hódmezővásárhelyi zsidók” című történelmi műve megjelent, amelyben a szerző tudományos kutatásai alapján feltárta a nagyműltű hitközség két évszázados története. A hitközség egyetemének meleg köszönetét, háláját és elismerését dr. Deutsch Béla hitközségi elnök nemesveretű, szavakkal tolmácsolta népszerű főrabbijának, egyrészt a vásárhelyi zsidók kezdeti küzdelmeinek és alkotó munkájának megörökítéséért, — másrészt pedig azért a példaadó nemeslelkű cselekedetért, hogy a könyvből származó minden tiszta jövedelmét, eddig összesen ezerhét-százötven pengőt, a helybeli szegénysorsú zsidók támogatására a hitközség szociális munkájában fáradhatatlanul buzgólkodó főrabbi által életrekellett Segélyező Bizottságnak juttatta el. Lemondva arról az anyagi ellenszolgáltatásról, amely pedig a könyv megírása nagy munkájáért őt jogosan megillette volna. Dr. Deutsch Béla elnök a szegények nevében is hálás köszönetet mondott és a közgyűlés tagjainak lelkes ovációja közben kérte Isten áldását szeretett főrabbijára, hogy áldásos tevékenységét a hitközség, a zsidó tudomány és a szeretet munkája javára és üdvére a gyülekezet tagjainak ragaszkodásáról kísérve, — hosszú évekig továbbra is kifejhesse.

KOLOZSVÁR

Szépen sikerült kulturelóadás zajlott le július 1-én Kolozsvárott, tehetséges fiatalok rendezésében a neolog hitközség támogatásával. — Dr. Weinberger főrabbi megkapó bevezető beszédében méltatta a helybeli ifjúság által első ízben rendezett műsoros estélyt és úgy a saját, mint hitközsége nevében a jövőre nézve is kilátásba helyezte további támogatását. — Az izlésesen összeválogatott keretben kitűnt zongorajátékával Harnik Etelka, aki Beethoven D-moll szonátáját alapos tanulmányra valló művészettel adta elő. Ugyancsak zongorajátékkal arattak sikert Zoltán Pál és Edit, míg hegedűjátékkal Stein Gyula, Eisikovits Hermann pedig csellóval szerepeltek szépen. Mindketten Ligeti György helybeli, fiatal zeneszerző szerzeményét adták elő. Igen tehetségesen szavaltak Andor Magda és Fränkel Dávid.

MARCALI

A Marcali Izr. Hitközség és Anyakönyvi Kerülete június hó 27-én megtartott köz-

gyűlésén egyhangú lelkesedéssel hitközségi elnökké Lenkei Pált és alelnökké Sattler Sándort választotta meg. A megválasztottakat dr. Dénes Antal hitk. ügyész és dr. Lőwy Adolf kerületi főrabbi köszöntötték és Isten áldását kérték működésükre.

SZEGED

A szegedi hitközséget egymásután érik a súlyos csapások. Grüner Géza gazdasági főtanácsos, Algyő község örökös diszpolgára, a mezőgazdaság alapos hozzáértője, aki birtokán mintagazdaságot létesített, néhány hét előtt hunyt el. Grüner Géza bölcs életfilozófiájával, vallásos életével, a hitközség ügyei iránti meleg érdeklődésével és áldozatkészségével mindig előljárt. — Az elhalálozás sorrendjében Engel János követte őt, aki kiváló kereskedői szellemével Szegeden nagyszabású vállalatot létesített. — Lévai Henrik a becsületesség, a kötelességtudás mintaképe volt. Embertársainak segítségét egyik életcéljának tekintette, a jótékonyság gyakorlásával lelki szükségletet elégitelt ki. — Sebestyén József 1920 óta a hitközség műszaki előjárója volt. A hitközség ingatlanainak gondozását szívügyének tartotta, különösen az új zsinagóga karbantartása az ő érdeme. Mint keresett ménök és vízvezetési berendező, Szeged város ujabban épült legtöbb közintézményének munkálatait végezte. — Schillinger Kálmán üvegkereskedő, a puritán régi szegedi kereskedő típusa, és Neufeld Sámuel rövidárukereskedő, az orthodox szegedi hívek imaegyesületének tartó oszlopa dőltek ki az élők sorából. Mindannyian áldozatos és buzgó támogatói voltak a felekezet ügyének.

TATA

Ifjúsági szellemi verseny Tatán. A felsődunántúli bibliakörök testvérközösségekbe tömörültek és ennek alakuló gyűlését június 20-án, a tatabi kulturteremben tartották meg. Ezen az ifjúsági értekezleten részt vettek: Bicske, Felsőgalla, Komárom, Győr, Tata, Székesfehérvár és Sopron 24 delegátusa, valamint Ullmann József győri hittanár, dr. Frenkel Ernő bicskei főrabbi, Sopronból dr. Schwartz Béla ügyvéd, Tatról dr. Rosenthal László rabbi, aki a megbeszélést vezette. A gyűlés után megrendezték Győr és Tata városok zsidó ifjúságának szellemi versenyét. Ez a verseny istentisztelettel kezdődött. A műsorban Veszprémi Tibor, Kálmán József, Bettelheim Frigyes, Klein György, Telkes Marianne, Weinstangl Tibor, Roth Miklós, Groszmann Károly, Pollák Pál, Dukász Magda, Schwartz Tibor, Telkes János, Deutsch Éva és Steiner Anikó szerepeltek részben mint szerzők, részben mint előadók.

A váci Eötvös-téri aut. orth. Izr. Hitközség pályázatot hirdet a Hersch-Alapítványi Fium internátusában

KÖZTARTÁSVEZETŐI

(élelmezői) megbízatásra. Részletes ajánlatok és érdeklődés július 15-ig Oberländer Endre iskolaszéki elnök címére, Vác, Széchenyi-u. küldendő be.

Elkésett levél

Az *Ujság* vasárnapi számában Tápay-Szabó Gabriella finomhangú, melegszerű lírai levelet intézett néhai Marczali Henrik professzorhoz, akinél a sírköteleplezéséről két héttel ezelőtt számoltunk be. Ime, a szép írás néhány részlete:

„Kedves Professor Ur odafönt az Égben! Ez a levél egy kicsit bizony elkésett levél. De Ön téren és időn immáron felülemelkedve, sőt minden emberi gyengeségen, úgynevezett szereteten, gyűlöleten is, — azt hiszem nem nézi ezt...”

Már több mint egy hete ugyanis, hogy lezajlott az Ön fehérmárvány szép sírkövének teleplezése. Micsoda fantasztikus, elnyomott rémület ez bennünk még elevenekben, hogy a jó emberekből, igaz tanítómesterekből, a legjobb édesapákból sírkövek, temetői fejjé lesznek!...

★

A pap arról beszélt: Ön hitt abban, hogy az ideálok győzedelmeskedni fognak, a gonoszoknak vége lesz és magasba emelkedik az ember.

Kissé szorongva hallgattam a papot, kinek rövidre nyírt szakálla már őszül, de sápadt homloka alól ugyanazok a szemek tekintettek reám mint hallgatóságára, amiké! akkor nézett reám régen, egyetemi hallgató korában, mikor modern német költőket fordított, s versfordításait rendkívül komolyan bírálta a Négyessy-semináriumban egy tizenhét esztendőes leány.

A barna szárnyasajtón ki volt függesztve a szemináriumi gyakorlatok műsora:

— Hevesi Ferenc műfordításait bírálja... Igen, el tetszik hinni? Az én nevemet viselte az is, az a régi leány.

Mert Négyessyvel és Riedlrel kezdő dött... Marczali professzor, Önt mi már nem értük el. Ön az előttünk járóknak jutott és bizonyára ajándékol nagyon...

★

A szónok és a sir között a földön, Professor Ur, kérem, három óriási nemzetiszínű szalagos koszuu feküdt. Egy babér az Akadémiától, egy székfűkből a barátoktól, s egy farkavirágokból font a tanítványok kegyeletéért.

A fehérmárvány sírkő emlékműje: kéziratkezes, könyvek, olajméces és egy babérág.

Azulán a sírkövetési ünnepség közönségéről ír Tápay-Szabó Gabriella amint Tóth Zoltán egyetemi tanár grandiózus beszédét hallgatta:

„Bronz arcával, világoskék szemével Herczeg Ferenc hallgatta tündőn, s ezüstös elboruló homlokával Domonvöszky professor ur, Petrovics Elek szokott mozdulatával tenyerébe rejtette arcát. Jeszenszky államtitkár és Székfü professor, az első szónok, lehajtott fejjel álltak. Kossányi Béla, a tudós főlevéltáros, a szónokot nézte s a „muzeumiak” könnyfátylas szemmel egymást.”

A levél így végződik:

„Azt adta, amit adhatott, a legjobbat, amit csak tudott!”

Erre nevelt let tehát Ön nemzedékeket, Professor Ur, s im a tanítványok még mindig tartják mint fáklyát, szövétneket, fennen lobogtatják igazát.”

A munkaszolgálatosok hozzátartozóinak figyelmébe!

A Hadviseltek Bizottsága a következő közlését kéri:

A magyar kir. nagykövati járási hadigondozó tiszt 328/1942. szám alatt a Hadviseltek Bizottságát a következőkről értesítette:

„A Bevonulási Központ az általa a bevonultakra vonatkozólag ismert összes adatokat a bevonult lakása szerinti kerületi hadigondozó tiszttel közölte és így ezen adatok vagy onnan, vagy a Magyar Vöröskeresztől tudandók meg.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy a csapat hadigondozó tiszti intézmény megszűnt és ennek dacára különösen budapesti bevonultak hoz-

zártartozói tömegével fordulnak hol személyesen, hol levelekkel a bevonulási központ székhelyén működő m. kir. járási hadigondozó tiszthez, aki pedig csakis a járás területéről bevonultak ügyeivel foglalkozik.

Célszerű volna a gondozása alatt álló bevonultak hozzátartozóit tájékoztatni, hogy minden hadigondozási ügyükkel Budapesten a megfelelő kerületi, városokban a városi, vidéken a járási m. kir. hadigondozó tiszthez forduljanak, semmi esetre sem pedig a bevonulási központok megszűnt hadigondozó tisztjeihez.

• Nagyköta, 1943. évi július hó 2-án.”

Békebeli béke (operett) és Nyári kabaré: az OMIKE-Művészakció júliusi műsora

Harmath Imre három felvonásos operettje: *Békebeli béke* teljes mértékben beváltotta a hozzáfűzött várakozást, mert eddigi előadásain a táblás házak közönsége ki nem fogyott a szivertető, őszinte nevetésből. Egyformán szólt ez a mindvégig mulatós szövegnek, a csupa vig „sláger”-ből álló békebeli muzsikának, mely valóságos gyűjteménye apáink és nagyapáink kedvenc dalainak, továbbá az előadásnak, mely ragyogó hangulatot varázsol a nézőtérre.

De ugyanilyen önfeladott derűség uralkodik a *Nyári kabaré* előadásain is. A magyar kabaréirodalom leghíresebb bohózatai, szellemes tréfák és ötletes magánszámok váltakoznak a szokatlanul gazdag műsoron, mely feledhetetlen estét jelent a könnyed szórakozás híveinek.

Az OMIKE Művészakció pártolótagjai máris színtében beszélnek, hogy a júliusi vidám esték semmivel sem maradnak a téli előadások színvonala mögött, sőt a szórakozás fokozódik azzal, hogy a nyári melegben tökéletesen hűvös nézőtérre tölthetnek néhány órát. Mert a Goldmark-terem jéggel telt hűtőberendezése a legmesszebbmenő igényeket is kielégíti és valóságos oázissá változtatja át a nézőteret.

Itt kell megjegyeznünk, hogy azok, akik már 1942–43-ban is tagok voltak, egy-egy előadásra is válthatnak pótszelvényeket, tehát nem szükséges 10 helyre szóló szelvényfűzetet váltaniok. Akik pedig az 1943–44. évadra most lépnek be, már az új évadra kiadott szelvényeket használhatják, de még a régi szelvényáron.

Kétségtelen, hogy az OMIKE Művészakció júliusi előadásaival régen érzett hiányt pótol, amikor alkalmat nyújt a közönségnek, hogy nyáron is láthassa kedvelt művészeit és önmagának zavartalan, színes, jókedvű estét szerezzen.

A NYÁRI KABARÉ NAGY SIKERE

Hétfőn este mutatták be az OMIKE Művészakció színpadán a *Nyári Kabaré* műso-

rát, amely a jól hűtött nézőtérre forró sikert aratott — megérdemelten. A magánszámok, jelenetek, villámlétréfák, bohózatok olyan gazdag változata pergett le a közönség előtt, amilyenre csak a kabaré hajdani fénykorában akadt példa.

Kezdjük a magánszámokkal. A nagy meglepetés: *Rosty Magda*, mint énekesnő. A kitűnő drámai hősnő két finom sanzonnal és a *Koldusopera* egy részletével bizonyította be, hogy így is magával ragadja a közönséget. *Lénárd Béla* konferanszai, *Vidor Ferike* cselédnótái, *Bán Kató* operett-áriái és *Simon Zsuzsa* bevezetője: mind, mind — egy-egy siker. Ami pedig a bohózatokat illeti: túlzás nélkül mondhatjuk, valóságos bohózat-verseny folyt a színpadon az *Ezerfejű Cézár*, a *Nagyérdemű Közönség mulattatására*. Nehéz eldönteni, hogy melyik bohózat vitte el a pálmát? *Bakonyi László* Miklós címtelen bohózata, vagy *Görög László* A *notórius-a*, avagy *Nádassy László* *Bodriból férfi lesz* című műve? Voltak, akik e három sikerült művel szemben egy régebbi kabaré-darabnak, a bohózat-mivoltában is finom *Caffé Mennysországnak*, *Vadnay László* jeleneténél adták az elsőbbséget. Most még csak azt kell elmondanunk, hogy kik vitték sikerre a darabokat és jeleneteket. Ime, a siker főbb „előremozdítói”: *Salamon Béla*, *Gárdonyi Lajos*, *Szigeti Jenő*, *Harsányi Miklós*, *Fenyő Árpád*, *Békffy Róbert*, *Sándor József*, *Simon Zsuzsa*, *Faragó Panni*, *Ács Rózsi*, *Bondy István*, *Poprádi Ernő*, *Gábor Tibor*, *Molnár József*, *dr. Szabó Dezső*, *Sas Imre* és *Gábor Tibor*. A jó rendezés: *Gál Dezső* és *Harsányi Miklós* érdeme. Az ügyes zongorakisért: *Fischer Sándorné*. Az OMIKE Művészakciónak előreláthatóan nem lesz gondja a nyárral!

MŰSORNAPTÁR:

		Helybiztosítás
Julius 11. Vasárnap	1/2 11	Lakner bácsi gyermekelőadása
Julius 11. Vasárnap	1/2 7	Ungár Imre zenekari hangversenye
Julius 12. Hétfő	1/2 7	Nyári kabaré
Julius 13. Kedd	1/2 7	Békebeli béke (operett)
Julius 14. Szerda	1/2 7	Nyári kabaré
Julius 15. Csütörtök	1/2 7	Békebeli béke (operett)
Julius 16. Péntek	—	Nincs előadás
Julius 17. Szombat	—	Nincs előadás

H I R E K

Ünnepélyesen beiktatták a belső-erzsébetvárosi körzet vezetőségét

Szombaton délelőtt ünnepélyesen beiktatták a belső-erzsébetvárosi körzet vezetőségének tagjait tisztségükbe, a Rumbach Sebestyén-utcai főtemplomban a rendes istentisztelet keretében. A beiktatáson a Pesti Izr. Hitközség előjáróságát dr. Rosenak Miksa, dr. Fábián Béla előjárók és dr. Munkácsi Ernő főtitkár, a szertartási ügyosztályt dr. Weinberger Lipót, Weiss Artur előjáróhelyettesek és dr. Katona József előadó, a Pesti Chevra Kadisát Lunzer Pál és Steiner Marcell elnökhelyettesek, Schwartz Sándor, dr. Schäfer Zsigmond előjárók, dr. Endrei S. Henrik igazgató-főtitkár és Trebitsch Márk főtitkár képviselték, míg a testvérkörzetek képviselőiben Kun Dezső, a pávautcai körzet elnöke és dr. Földes Zoltán, az új belvárosi körzet elnökhelyettese jelentek meg. A pad-sorokban kívülök nagy számmal foglaltak helyet a Hadviseltek Bizottságának tagjai és még számosan az Erzsébetvárosnak és más körzeteknek a hitelettel szorosabban összekapcsolódó tagjai közül.

Az ünnepélyes beiktatás azzal kezdődött, hogy a tóraolvasáshoz elsőnek Vajna Józsefet, az új körzet elnökét, majd utána sorra a körzet vezetőségének többi tagját hívták fel, akik valamennyien áldozatkészségükről tettek tanubizonyosságot. A tóraolvasás befejezése után az új körzet vezetőségének tagjai a frigszekrény elé járultak, ahol dr. Fischer Benjámín rabbi üdvözölte őket rendkívül megleghangu szavakkal, majd nagyhatású beszédében főleg arra kérte őket, hogy őrizzzék meg maradéktalanul a tradicionális szellemet, végül pedig papi áldását adta jövőendő munkásságukra.

— Zsidó tanonejelöltek állampolgárságának igazolása. Egyes ipartestületek azt a gyakorlatot vezették be, hogy a tanonszerződések megkötése előtt a tanonejelöltektől állampolgársági bizonyítványt kérnek. Egy zsidó szülő panasza folytán az iparügyi miniszter elvi döntésével közölte az egyik budapesti ipartestülettel, hogy ez a gyakorlat jogszerű. Az ipartestületeknek köteleességük a tanoneul szerződni kívánt egyén állampolgárságának megállapítása, mert a külföldi honos csak előzetes munkavállalási engedély alapján szerződhet le, minthogy aki a magyar állampolgársági okiratot felmutatni nem tudja, ha a magyar állampolgárság elnyerésére jogosított személy is, még nem tekinthető magyar honosnak.

— Wertheimer Lajos emlékezete. Wertheimer Lajosnak, a Pesti Chevra Kadisa nemrég elhunyt előjárójának és az Aggokháza elnökének emlékeztetere szerdán este gyászistentisztelet volt az Aggokháza templomában. A requiemem testületileg jelentek meg a Szentegylet előjáróságának tagjai, tisztviselőikara és az elhunyt barátai és tisztelői. Az emlékbeszédet dr. Fischer Béla rabbi tartotta.

Megnyílt a Magyar Izraeliták Pártfogó Hódaja tanoncosztályának Központi Tanonckönyvtára

A Központi Tanonckönyvtár június 30-án tartotta alakuló ülését a Patronage Gyermekek-gondozó Intézet által felajánlott teremben, József körút 31/b. II. em. 1. alatt.

A könyvtár szervezője, Nagel Marcell kir. kereskedelmi tanácsos, a Tanoncosztály önkéntes munkatársa nyitotta meg az ülést, bejelentette, hogy eddig 1800 könyvet adományoztak a könyvtár részére, további kb. 450 könyvet jeleztek, melyeket még el kell hozatni és a különböző tanonccintézményekben körülbelül 1200 kötet áll rendelkezésre. Ezenkívül a hitközség könyvtára bizonyos formák között több ezer kötetet áll a tanonccnevelés és kulturális munka szolgálatában. A tanonckönyvtár barátai igen szép számban jelentek meg az alakuló ülésen és határozatot hoztak a könyvek további gyűjtésére, előadások megtartására, olvasási díjak kitűzésére.

Eppler Erzszi könyvtárnok ismertette a könyvtár jelenlegi állományát és beszámolt a jövő feladatairól.

Dr. György Julia, a Gyermekek-gondozó Intézet vezetőnöje a könyvtár helyiségének átengedése mellett "jesebb és legszelebb körü támogatást" jelezte ki. Havas Miksané, valamint a Pesti Izr. Hitközség tanfelügyelősége részéről dr. Hahn István felszólalása után Nemes Lipót tanár ünnepélyes szavak kíséretében átvette a könyvtárt és az ülést azzal fejezte be, hogy remélhetőleg a könyvbarátok biztató ígéretei és a társadalom egyre élénkebben fejlődő könyvhozzájárulása gondozottaink szellemi szükségleteit teljes mértékben ki fogják elégíteni. A könyvtár halálból minden adományozó nevét az adott könyvbe beírja.

— Özv. Princz Jakabné halála. A miskolci Deborah Nőegylet elnökszönya, a MINOSZ alelnöke: özv. Princz Jakabné a napokban meghalt. A nagyszönynyal a nőegyleti jótékonyági mozgalmak eddig legjobb harcosa és hívatott vezetője távozott az élők sorából. Princz Jakabné alapította a miskolci Deborah Nőegyletet, amelyet 32 évi munkássága alatt a legnagyobb mértékben kifejlesztett. A nőegylet menházában, amelyet ugyancsak ő alapított, sok elaggott zsidó férfi és asszony talál öreg napjaira otthont. Özv. Princz Jakabné a jótékonyág minden más terén is előjáró s nemes szívével, emberszeretettel, egyéni áldozatkészségével és páratlan agilitásával mindig az első között volt azok élén, akik zsidó vallásos köteleességüknek tartották a nyomor enyhítését.

— A Szünidei Gyermekek-telep Egyesület közgyűlése. Az Izr. Szünidei Gyermekek-telep Egyesület július 14-én, szerdán délután 6 órakor a Pesti Izr. Hitközség székházának dísztermében (VII. Sip-utca 12. II. em. 33.) tartja ezévi rendes közgyűlését, amelynek napirendjén az elnöki megnyitón kívül az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentés, a zárszámadás, az idei költségelérányzat és egyéb közgyűlési tárgyak szerepelnek.

— Adományok. Goldfinger Miklós (Rimaszombat) 2.20, Löw Béláné (Győr) 10.— pengőt küldött be hozzánk az OMZSA részére. — Lörcs Erzsébet rákosszentmihályi I. polg. isk. tanuló a munkatáborosok segítőakciója részére 41.— pengőt gyűjtött s ezt az összeget beküldte hozzánk. Az adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk. Ugyancsak a munkaszolgálatosok felruházási akciója részére N. N. 10.— pengőt adományozott.

Világmarkák
öríási válaszléka
Kérjen árjegyzéket
HANGSZERGVAR
BUDAPEST VII.
RAKOCZI UT 60.
Gramafonok.
Lemezek.

A HETI SZIDRA

Vasárnap, július 11, Tamuz hó
8. hétfő 9, kedd 10, szerda 11, csütörtök 12, péntek 13, szombat 14.
Beköszönt: 8.15-kor, kimenetel: 9.15-kor. Heti szidra: Bólok, Haftóra: Vőhojó seérisz... (Micha 5. fejezete.)

JULIUS 10-IKI HETI SZIDRÁNK: CHUKKASZ

Ennek a hetiszidrának, mely a zsidók pusztai vándorlásának heroikus és drámai epizódjait egyesíti magában, két tragikus jelenete van. Mert ennek a szidrának a keretében bucsuzik el örökre tőlünk a nagy prófétán: Mirjam és a nagy főpap: Aron.

Mirjam, a prófétán, Mózes fenséges életében a hűséget, a kitartást, az odaadást jelentette. A talmudi tradíció azt tartja, hogy a mindenható Isten szent ajándékkal jutalmazta meg Mózes nővérének hűségét. Amíg csak Mirjam élt — mondja a Midras —, addig elkísérte a vándorló zsidó tömegeket az ő kutja, tisztavízű forrás, mely róla volt elnevezve és az ő érdemei miatt üdítette a tikkadt tömeget. Beér Mirjam, azaz Mirjam kutja, a zsidó költészett el nem muló szépsége marad és a tradíció késő évszázadokban is szeretettel emlegette.

Heti szidránk másik nagy halottja, az idősebb testvér: Aron. A főpap.

Mózes hű társa, szenvedéseinek, küzdelmeinek osztályosa, isteni küldetésének társa. Ime, befejezte földi életét. Százhuszonhárom éves korában, az Egyiptomból való kivonulás negyvenedik évében örökre elköltözött a földi világból.

Halála — mondja Philipson, a nagy bibliamagyarázó — méltó a Mindenható első nagy főpapjához.

Ime: Elérkezett halála órája, tudja, hogy meg kell halnia, hiszen ugyszólván az Ur rendeletére hal meg. Teljes odaadással és nyugalommal készül ő a halálra.

Abarhanel, a nagy spanyol mester tanítja: Aron megkapta az Uról halála percében a nagy vigaszt, a legnagyobb vigaszt, amit földi halandó kaphat halálakor. Utóda: fia lesz. Papi diadémját fölteheti fia homlokára. És a sirját is családja tagjai készítik elő. Ő, ez a nagy vigasz, ez nem jutott ki a próféták prófétájának, Mózesnek! Mózes nem érthette meg, hogy utódja gyermeke legyen. Nem érthette meg, hogy hűséges szemek kísérjék a sirba. Neki egyedül kellett eltávoznia. A Mindenható jelenlétében, isteni kegyelemben kellett utolsó lélegzenie.

Nézzétek, milyen fenséges, csodálatos és megnyugtató a nagy jelenet, mikor Aron főpap meghal.

Az egész nép jelenlétében, a nagy tömegek könnyes részvéte közepette száll fel a magaslatra, hogy ott meghaljon. Még rajta a főpap földi ragyogása.

És mikor a nép látja, hogy a flu visszajön apja díszruhájában, de Aron már nem tér vissza, akkor megérti mindenki, hogy a főpap elköltözött... Örökre.

TELŐ JAVÍTÁS.
ORBÁN IGNÁC, Tel. 147-973

Az országos középiskolai versenyek kitüntettjei

Most tette közzé a bírálóbizottság az országos középiskolai tanulmányi versenyek dícsérettel kitüntetett diákjainak és diákleányainak a névsorát. E névsorból megállapíthatjuk, hogy két zsidóvallású versenyző díjszerűen kapott: *Bálint Zsuzsanna*, az V. kerületi székesfővárosi *Ráskay Lea-leány-gimnázium* és *Rózsa Pál*, a II. kerületi *Toldy Ferenc-gimnázium* most végzett növendéke. *Bálint Zsuzsanna* mennyiségtanból, *Rózsa Pál* pedig természettanból került az idei esztendő legkiválóbb diákjai közé.

Rózsa Pál dr. Beneschofsky Pál budai főrabbinak, mint hittanárnak a tanítványa, rendkívül intelligens diák volt mindig és minden téren kimagaslott diáktársai közül. Nemcsak a természettanban, amellyel díjat nyert, mutatkozott kiválóan, hanem elsőrangú ismerője volt az irodalmi és társadalmi kérdéseknek, továbbá mindegyik tantárgynak. Alighanem a szülői ház intellektuális légkörében tett szert erre a mindenre kiterjedő fogékonyságra, hiszen édesapja dr. *Rózsa Dezső* is jeles tanár és tekintélynek örvendő önyelvész. Mint a *Vallásos Kör* tagja is mindig tevékenyen buzgólkodott a zsidó fiatalság körében.

Bálint Zsuzsanna kitüntetéssel érettségizett és összes tanárainak egybehangzó véleménye szerint a *Ráskay Lea-leánygimnázium* legkiválóbb növendéke volt.

Iskolája *Vallásos Körében* elnöki tisztséget töltött be. *Bálint Zsuzsanna* vallásos lelkületére jellemző, hogy az ifjúsági istentiszteletekre ő hozta a gyertyafartót és gyertyákat.

— **Az Ahávasz Reim emléktisztiszteletei.** Az „Ahávasz Reim” Országos Felebaráti Szeretet Egyesület szeretetotthonában ünnepélyes emléktisztisztelet tartatott néhai *Kunstädter Adolf*, az egyesület volt alelnökének a *Rumbach-utcai* templom előljárójának elhalálozási évfordulója alkalmából. A megdicsőült emlékét *Vajna József* elnök idézte fel kegyeletes szavak kíséretében. Az elhunyt veje *Schwartz Sándor* alelnök, a *Pesti Chevra Kadisa* előljárója recitálta a *Jaum Kippur* koloni istentiszteletet és *Niedermann Áron* templomgondnok *El Molé Rachanim* imájával fejeződött be: a kegyeletes istentisztelet. — Az Ahávasz Reim egyesület ugyancsak kegyeletes emlékezett meg a Szövetség-utcai Szeretetotthonában *Tamusz hó 2-án* (július 4-én) az esti istentisztelet keretében néhai nagynevű alapító elnökéről a *Pesti Izraelita Hitközség Rumbach-utcai templomának* rabbijáról, *Pollák Eliezer*ről halálának 38-ik évfordulója alkalmából. *Vajna József* elnök köszöntötte a nagyszámban megjelenteket és idézte fel a megdicsőült rabbi emlékét, dr. *Fischer Benjámint* egyházi elnök *Pollák Eliezer* rabbi, tudományos működését, vallásmentesítést célzó intézkedéseit ismertette. Dr. *Osztern Lipót* személyes élményeit mondta el az elhunyt rabbi családjával kapcsolatosan, dr. *Scheiber Lajos* rabbi a pesti rabbiság üdvözlését tolmácsolta. *Abrahamsohn Manó* főkantor recitálta a *Mincha* és *Maariv* imát és hangzott fel a megható *El Molé Rachamim* imája. Az emlékműsest dr. *Fischer Benjámint* rabbi gyújtotta meg és mondotta a hagyományos *Kaddis* imát megboldogult rabbi lelki üdvéért.

Az óbudai zsidó muzeumról legutóbb megjelent cikkünk visszhangjaként közlik velünk, hogy a muzeum létrehozója, *bu-vára, öre*, aki rendkívüli érdemeket szerzett magának ezen a téren, *Weisz Béla*, az óbudai zsidó iskola igazgató-tanítója volt, aki munkaszolgálat közben, a határokon túl vesztette el életét. Nevét és tudományos munkásságát megörökítette azokkal az adalokkal is, amelyeket az óbudai zsidóság őseiről kutatott fel, lehetővé téve, hogy ezáltal számtalan óbudai lakos igazolhassa állampolgárságát. Azok, akik munkásságát ismerték, hálás kegyelettel őrzik meg emlékét.

— **A Rabbiképző Intézet Könyvtára** (Budapest, VIII., Bérkocsis-u. 2.) rövidesen megkezdte új katalógusának készítését. Nyomatékosan felszólítja ezután mindazokat, akik a könyvtárból intézeti könyveket kölcsönöztek ki, hogy azokat sürgősen, de legkésőbb e hónap végéig juttassák vissza. Aki ennek a felszólításnak nem tesz eleget, többé az intézettől könyvet nem kaphat, de a könyvtár egyuttal bírói utra is tereli az ügyet.

— **Beszámoló a „Kármán Mór Sportkör” működéséről.** A Pesti Izr. Hitközség gimnáziumának „Kármán Mór Sportkör” *Dückstein Zoltán* tanár működésének harmadéves évfordulója alkalmából a sportkör működéséről díszesen kiállított füzetet adott ki, amelyben a tanítványok nevében dr. *Tauber László* méltatta a sportkört vezető *Dückstein* tanár működését. Kiderül ebből a méltatásból, hogy miként lehet nagygyógyfejlesztési céltudatos, szívós munka révén, szinte a semmiből, egy sportkört.

H Y M E N

Teichmann Helénke és *Stein Hugó* házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

HALÁLOZÁS

Az alábbi munkaszolgálatosok elhalálozásáról kaptunk értesítést: *Bleier Miklós*, 32 éves nyomdász (a. n. *Bergar Fanny*) január 6-án, *Faludi Miklós* 34 éves műszaki tisztviselő (a. n. *Friedmann Aranka*) november 6-án, *Feuerzeug Imre* 32 éves raktárkezelő (a. n. *Guttmann Gizella*) augusztus 8-án, *Fleischer László* 40 éves kereskedősegéd (a. n. *Wigner Emma*) június 4-én, *Fried Miklós* 33 éves kereskedelmi alkalmazott (a. n. *Katz Jetty*) december 16-án, dr. *Hirschfeld Ernő* 42 éves orvos (a. n. *Kohn Irén*) április 30-án, *Weisz Jenő* 31 éves kereskedősegéd (a. n. *Leopold Regina*) június 3-án halt meg. (Legyen befoglalva a nevük az örök élet koszorújába! — Ámen!)

Művészi síremlék. **EICHBAUM MÓR**-nál X. Rudolf-ter 3 szám (Margit-hídnál). — Telefon: 124-674

Kiadótulajdonos:

Magyarországi Izraeliták Országos Irodája

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓZ REZSŐ.

(Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és azok visszaküldésére sem vállalkozunk.)

Nyomatott

a Globus Nyomdai Műintézet R. T. körforgógépein. Budapest, VI., Aradi-utca 8. Felelős: vitéz Margittay Antal igazgató

A P R Ó H I R D E T É S E K

ÁRA SZAVANKÉNT 25 FILLÉR

HAZASSÁG

EGYEDÜLÁLLÓ hatvanas dolgozó férli hozzáillő feleséget keres. Csak teljes című levelekre váaszol. „Dolgozó” jellegére a kiadóból. 591

JÓL SZITUÁLT intelligens ötvenes özv. urilasszony, főbérleti komfortos lakással jómódú és jól kereső vallásos, talpig urimbert keres élettársul. „58-60-ig” jellegére a kiadóból. 590

ALLAST KERES

FIATAL urileány vidékre gyermekhez ajánlkozik a nyári hónapokra. Visegrádi-u. kilenc, IV. 7. 585

VAS, műszaki szakmában elsőrendűen bevezetett utazó állást keres bármilyen munkára. Cím a kiadóhivatalban.

GYERMEK mellé ajánlkozik 21 éves középiskolát végzett leány. Fischer Erzsébet, Dunavecse. 583

SZERÉNY igényű intelligens leány elmenne gyermek mellé. „Erdélyi” jellegére a kiadóból.

ÓRAKÖNYVELEST, bármilyen irodai munkát olcsón vállal Budapestben és környékén, mérlegképes könyvelő, elsőrendű munkaező. „Megbízható” jellegére. 597

FIATAL kántor és tanító állást vállal. Tőraolvasásra és karvezetésre is képesítve. „Kántortanító” jellegére a kiadóból. 600

FIZETÉS nélkül okl. tanítónő. 1-2 gyermek délelőtti fogyeletét vállalná lakásért, ellátásért. Erdéklődni: Doboz-utca 27. földsz. 3. 598

ALLAST KAPHAT

KÁRPITOS segédet, lehetőleg jól begyakorolt munkást, felveszünk. Pollák Butorüzem, Orosháza, 2033

NEOLÓG két személyes háztartás keres izr. mindenest, legfeljebb 35 évig. Barna, nyug. bankigazgató, Szerencs. 592

JÓ HÁZBÓL való 14-15 éves fiút vidékre bádogostanoncnak felvesszék. Kohn Árpád, Tápiószéle. 585

MAGÁNOS nőhöz jobb zsidó leányt keresek azonnalra. Cím: Hőnig, Tornósnémeti.

KERESÜNK 15-re vendéglőnkbe, vallásos házból való fiatal leányt, ki a főzésnél segítene és a kiszolgálást végezné. Weisz, orth. étterem, Győr. 2054

KERESEK komolyabb, megbízható nőt, nem fekvő beteg édesanyám ápolására és kis háztartásom elvégzésére. Édesanyammal ketten vagyunk. Özv. Illés Istvánné, Ape, Heves megye. 2053

LAKAS, ELLÁTÁS

SZÜLŐI Otthon Újhatán, 750 m. Gyengszervezett, vészhelyen és élvagyatlan gyermekeknek. Orvosi, pedagógiai felügyelet és megbízható ellátás biztosítva. Előjegyzés: Bükkszentkereszt, Jo-i-villa, Reichmann tanítónál. 2044

KERESEK VI. gimnazista fiam részére, lehetőleg a zsidó gimnázium közelében, oly orthodox urai családot, aki fiainak kellemes otthont, jó ellátást, lakást ad. Fizetési igények megjelölésével, Szendrői Józsefné, Kiskőrös, 2032

ISKOLÁK közelében egy-két vidéki urilány urai családnál teljes ellátással, szép lakással kellemes otthont találhat. Feldmár, VII., Klauzál-utca 26. 594

HÁROMTAGU dolgozó család kér mellányos áron üres szobát tizenötödikére. Ünhibájukon kívül uticára kerülnek. Radnainé, Szöveleg-utca 26. 593

KÜLÖNBEJÁRATU csinosan burtozott szoba fürdőszobahasználattal, elfoglaltsággal bíró ur részére azonnal kiadó. Ráday-utca kilenc, II. 4.

JÓ LEVEGŐJÜ kisvárosban o.l. tanítónő felügyelete mellett 2-3 gyermeket nyaraltatna uricsalád. Köser jellegére. 596

TELJES ellátásra, német tanítással felveszke 15-16 éves vidéki zsidó diákot. Freud, Budapest, Dembinszky-utca 41. 588

RÁKOSHEGYEN két gyermeket elsőrangú ellátással nyaraltatni kívánunk. Közlebbi megtudható 8-3 között, Korn, Budapest, Magdolna-u. tizenöt. 582

TELJES ellátásra e vállalt orth. család két diákok az iskolaidnyre. Grünfeld, Debrecen, Jókai-u. 1/a. 584

URI családnál különbejárati, berendezett lakást keresek, egész napi elfoglaltsággal, csekély konyahasználattal. Ajánlatokat Klein József, V., Visegrádi-u. 21, II. 17. 593

TANÍTÁS

POLGÁRI isk. tanárnő órákat vállal. Latint, németet tanít. T.: 111-449. 589